

Årsrapport 2020

Pensjonskassen for
teknikum- og diplomingeniører

Indhold

	Forord.....	5
1	Ledelsesberetning.....	8-19
	Fem års hoved- og nøgletal.....	8
	Medlemmer og pensionsordninger.....	9
	Indbetalinger og udbetalinger.....	10
	Omkostninger.....	10
	Investeringer og afkast.....	11
	Samfundsansvar.....	14
	Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag.....	17
	Forventninger til 2021.....	19
	Øvrige forhold.....	19
2	Oplysninger om pensionskassen.....	22-25
	Ledelsesstruktur.....	22
	Ledelse og ledelseshverv.....	24
3	Årsregnskab.....	29-58
	Pensionskasseregnskab.....	29
	Egenkapitalopgørelse.....	31
	Noter til regnskabet.....	32
	Ledelsespåtegning.....	53
	Intern revisions revisionspåtegning.....	54
	Den uafhængige revisors revisionspåtegning.....	55
	Nøgletalsdefinitioner.....	58

“ISP Pension tæller
12.369 medlemmer,
hvis indskud og
overførsler i 2020
voksende med
58,6 %”

Et helt usædvanligt år på godt og ondt

2020 var et år, hvor hele verden på mange måder blev sat under pres. Covid-19 medførte sundhedskrise og bød på ekstremt store udsving på investeringsmarkederne.

Uroen på de finansielle markeder fik mange til at kaste et blik på deres pension, og i alt 3.389 gange benyttede medlemmerne sig sidste år af muligheden for at få rådgivning. Enten på telefon, via chat, på skærm eller på stedet.

Den nye hjemmeside, som blev etableret, da vi overgik til Sampension-fællesskabet, er allerede blevet meget populær blandt pensionskassens medlemmer. Mere end 60.000 besøg og godt 32.000 login er det blevet til i løbet af 2020. På hjemmesiden kan man blandt andet få et øjebliksbillede af sin pensionsopsparing, ændre investeringsprofil eller sætte ekstra ind på pensionsopsparingen.

Det kan man også med fællesskabets nye pensionsapp. Det er en udvidelse af den digitale løsning, og i alt har omkring 26.000 kunder og medlemmer af fællesskabet downloadet og gennemført mere end 20.000 pensionstjek på appen.

ISP Pension tæller 12.369 medlemmer. Indskud og overførsler i 2020 voksede med 58,6 % i forhold til året før, hvilket vi tolker som god tillid fra medlemmerne.

Pensionskassens investeringsafkast for året blev 638 mio. kr. Investeringerne blev ramt af den økonomiske uro, og for det enkelte medlem med en ordning i markedsrente endte afkastet på op til 2,8 % afhængig af alder og risiko i 2020. Trods det positive afkast må resultatet anses for værende mindre tilfredsstillende.

Det forholdsvis lave afkast skyldes overvægt af value-aktier, undervægt af obligationer og en portefølje af alternative investeringer, der er under opbygning, hvilket ikke var den bedste kombination i 1. halvår. I 4. kvartal kom ISP dog stærkt igen, og året sluttede samlet set med et positivt afkast.

Siden vi 1. juli 2019 overdrog selve administrationen af pensionskassen til Sampension, har vi høstet en række fordele af at være en del af et større fællesskab. Blandt dem er de gode forsikringsdækninger og muligheden for at kunne tilpasse dækningerne til individuelle behov. Vi har også mere end halveret de årlige omkostninger i procent (ÅOP) til administration og investering for det enkelte medlem.

I en stor, uafhængig brancheundersøgelse af kundernes og medlemmernes tilfredshed med de danske pensionskasser lå ISP Pension i 2020 på en flot tredjeplads blandt de 16 deltagende pensionskasser og -selskaber.

Et af Sampension-fællesskabets mål er, at aktieinvesteringernes klimaaftryk skal falde hvert år og altid ligge lavere, end hvis man blot havde investeret passivt i forhold til de investeringsrammer, som bestyrelsen har besluttet. I 2020 faldt det samlede klimaaftryk af fællesskabets børsnoterede aktieportefølje med godt 20 %. Den samlede absolutte CO₂-udledning fra denne portefølje faldt også til 1,4 mio. ton mod 1,8 mio. ton året før.

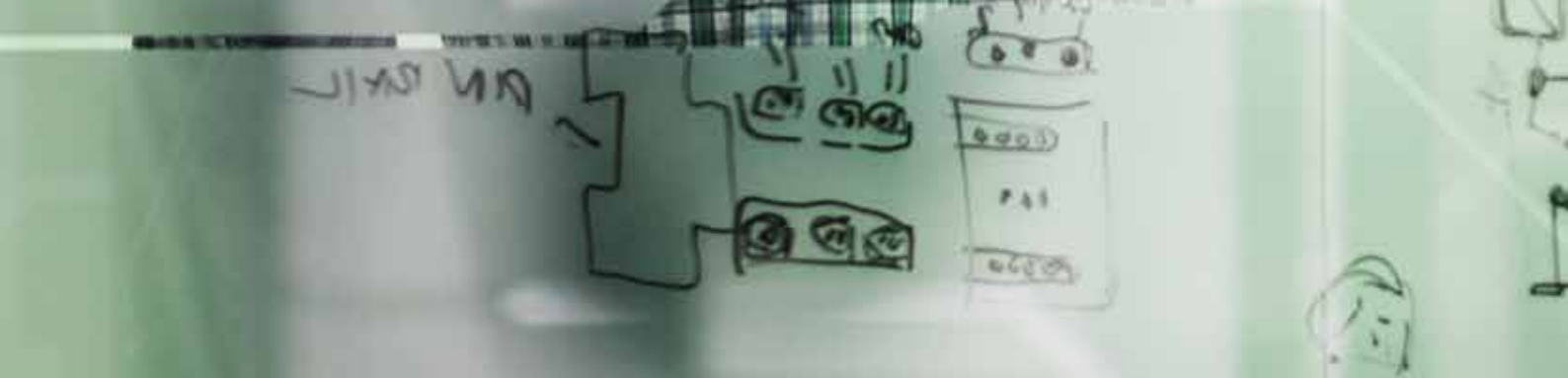
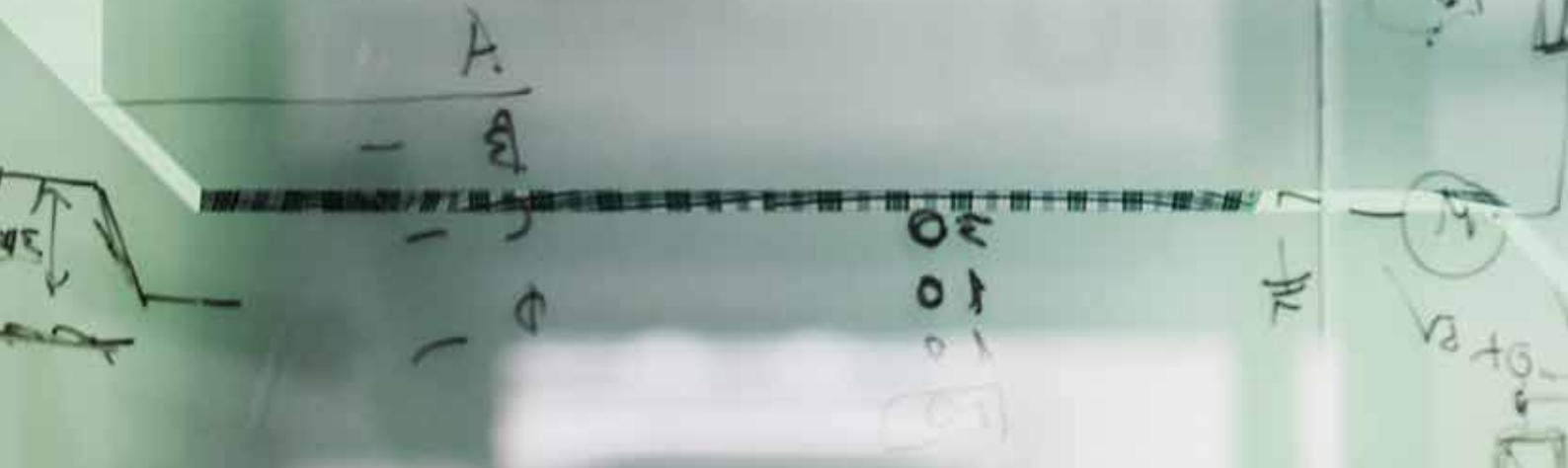
I løbet af året har uacceptabel klimaadfærd medført 38 eksklusioner fra fællesskabets investeringsunivers. En anden stor gruppe består af 170 selskaber, der udvinder kul og tjæresand. I alt tæller fællesskabets eksklusionsliste 276 selskaber.

Lars Bytoft
Formand for bestyrelsen

ESD
 TRANSIENT VOLTAGE
 CAPACITANCE
 CHARGED IN UNIT
 EMC
 RADIATION

Ledelsesberetning

1

Fem års hoved- og nøgletal	8
Medlemmer og pensionsordninger	9
Indbetalinger og udbetalinger	10
Omkostninger	10
Investeringer og afkast	11
Samfundsansvar	14
Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag ..	17
Forventninger til 2021	19
Øvrige forhold	19

Fem års hoved- og nøgletal

Fem års hovedtal Mio. kr.	2020	2019	2018	2017	2016
Medlemsbidrag	369	369	397	379	385
Pensionsydelse	-796	-792	-832	-798	-762
Investeringsafkast	638	1.520	-101	915	1.014
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-6	-10	-29	-15	-12
Pensionsteknisk resultat	-79	-246	29	-142	-8
Årets resultat	-47	-249	21	-126	8
Pensionsmæssige hensættelser, i alt	16.518	16.349	15.283	15.850	15.379
Egenkapital	578	625	873	853	979
Aktiver, i alt	18.410	18.695	16.395	17.036	16.724

Fem års nøgletal	2020	2019	2018	2017	2016
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	7,2%	9,1%	3,6%	1,6%	8,7%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	2,4%	10,4%	-1,6%	7,3%	6,2%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	4,75	3,75	3,75	3,75	3,75
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,04%	0,06%	0,19%	0,09%	0,08%
Omkostninger i kr. pr. medlem	480	722	2.064	1.035	864
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-7,8%	-33,2%	2,4%	-13,8%	0,8%
Konsolideringsnøgletal					
Solvensdækning	162%	172%	258%	239%	327%

Der henvises til nøgletalsdefinitioner side 58.

Medlemmer og pensionsordninger

Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører (ISP) er en tværgående pensionskasse, der blev etableret i 1958. Oprindeligt var pensionskassen udelukkende for teknikumingeniører, men siden er også diplomingeniører og andre med en lignende uddannelse kommet til. Der kan optages såvel privatansatte som offentligt ansatte ingeniører, og i dag er det også muligt at tegne pensionsordninger for alle ansatte i virksomheder med ingeniører eller lignende uddannelser. Siden oktober 2018 går pensionsindbetalinger for nyansatte ingeniører under IDA's overenskomster med offentlige arbejdsgivere til P+, Pensionskassen for Akademikere. Medlemmer i ISP, som var ansat i det offentlige pr. 30. september 2018, kan dog bevare deres ISP-ordning ved jobskifte inden for det offentlige.

ISP indgår i Sampension-fællesskabet (administrationsfællesskabet). Udover ISP indgår Sampension Livsforsikring koncernen (Sampension Liv), Arkitekternes Pensionskasse (AP) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrnlæger (PJD). Ejerkredsen i Sampension Administrationsselskab A/S består af Sampension Livsforsikring A/S (88 %), AP (3 %), PJD (3 %), og ISP (6 %).

Markedsrenteordningen blev 1. januar 2020 moderniseret og opgraderet til 3 i 1 Livspension. Det har medført en ny og mere individuel investeringsstrategi, hvor risikoen automatisk justeres efter medlemmets alder. Det betyder også flere individuelle muligheder på medlemmernes forsikringer, hvor dækningerne nu baseres på medlemmets løn, og ikke på, hvor meget et medlem har sparet op på sin ordning.

En pensionsordning rummer både opsparring og forsikringer ved tab af erhvervssevne, dødsfald og visse kritiske sygdomme. ISP har følgende opsparingsprodukter:

Pensionsordninger	Investeringer og tilskrivning af afkast
Markedsrente Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension Unit link produktet Linkpension Seniorordning	Medlemmerne får hver måned tilskrevet det faktisk opnåede afkast ISP's hovedprodukt, hvor opsparringen fordeles på årgangspuljer efter kundernes alder samt investeringsprofil efter kundens eget valg. Kunderne kan selv vælge, hvilke investeringsfonde opsparringen placeres i. Ordningen er et markedsrenteprodukt, opdelt i en grundpension med ydelsesgaranti på renteelementet og en ugaranteret tillægspension. Ordningen er lukket for nytægning.
Gennemsnitsrente Garantiordning	Medlemmerne får tilskrevet en depotrente, som udjævner det faktisk opnåede afkast over tid Omfatter pensionsordninger med garanterede ydelser, opdelt i rentegrupper ud fra den enkelte ordnings vægtede grundlagsrente. Ordningen er lukket for nytægning.

Indbetalinger og udbetalinger

Indbetalinger

Medlemsbidrag er stort set uændret i 2020 med 368,5 mio. kr. mod 368,9 mio. kr. i 2019. Ordinære bidrag faldt med 19,4 mio. kr., og engangsindskud og overførsler steg med 19,0 mio. kr.

Indbetalte medlemsbidrag Mio. kr.	2020	2019	Ændring i %
Ordinære bidrag	317,2	336,6	-5,7
Engangsindskud mv.	51,3	32,3	58,6
Medlemsbidrag, i alt	368,5	368,9	-0,11

Medlemsbidrag på

369 mio. kr.

Antal medlemmer udgjorde 12.369 i 2020 mod 12.597 ultimo 2019. Det er et fald på 1,8 %.

Antal medlemmer	31.12.2020	31.12.2019	Ændring i %
Erhvervsaktive, der betaler bidrag	3.780	4.036	-6,3
Fripolicer mv.	3.597	3.592	0,1
Pensionister	4.992	4.969	0,5
Medlemmer, i alt	12.369	12.597	-1,8

Udbetalinger

De samlede pensionsudbetalinger udgjorde 796,3 mio. kr. i 2020 mod 791,6 mio. kr. i 2019. Stigningen vedrørte især en mindre forøgelse i udtrædelsesgodtgørelse mv.

Omkostninger

Skiftet til Sampension-fællesskabet medio 2019 har medført et væsentligt fald i omkostningsniveauet, da administrationsfællesskabet gennem en årrække har arbejdet målrettet på at reducere omkostningerne, som er blandt de laveste i branchen: Jo lavere omkostninger, desto større del af indbetalinger og afkast går til at styrke opsparingen. Det matcher ISP's fokus på at sikre lave omkostninger både til investering og administration.

Effektiv investeringsforvaltning

I ISP lægges stor vægt på effektivitet i både den interne og den eksterne forvaltning. Det opnås bl.a. ved, at alle medlemmers pensionsopsparing investeres i de samme investeringsaktiver – omend sammensætningen på disse investeringsaktiver kan variere meget medlemmerne imellem afhængig af deres konkrete opsparingsprodukt og eventuel risikoprofil. På baggrund af cost-benefit analyser vurderes det, om de forskellige porteføljer skal forvaltes internt eller eksternt.

Aktieinvesteringer er i al væsentlighed lagt ud til eksterne forvaltere, mens obligationer og andre renteinstrumenter primært forvaltes internt. En række investeringer i mere risikofyldte kreditobligationer foretages via eksterne forvaltere, ligesom de fleste alternative investeringer i fx skove, hedgefonde og unoterede aktier administreres af eksterne forvaltere.

Administrations-
omkostninger pr.
medlem på

480_{kr.}

Investeringsomkostninger på 0,47 %

Investeringsomkostninger omfatter omkostninger afholdt af ISP, som fremgår direkte af regnskabet, samt indirekte omkostninger ved investeringer i eksterne fonde og investeringsforeninger mv. Investeringsomkostninger beregnet i forhold til medlemmernes depoter for 3 i 1 Livspension med moderat risiko udgjorde 0,47 % i 2020 mod 0,38 % for 2019. Stigningen skyldes tilpasning af investeringsstrukturen i 3 i 1 Livspension, hvor andelen af aktier og alternativer er øget.

Afkastnøgletal beregnes efter fradrag for direkte og indirekte investeringsomkostninger. Det er afkastet efter investeringsomkostninger, som er det altafgørende nøgletal, når bidrag til udvikling i medlemmernes pensionsopsparing skal vurderes.

Administrationsomkostninger udgjorde 480 kr. pr. medlem

Pensionsmæssige administrationsomkostninger udgjorde 6,0 mio. kr. i 2020 mod 9,5 mio. kr. i 2019.

- Omkostninger pr. medlem faldt i 2020 til 480 kr. fra 722 kr. i 2019. Omkostningerne forventes fremadrettet at holde det nuværende niveau.
- Omkostninger set i forhold til hensættelser udgjorde 0,04 % for 2020 mod 0,06 % for 2019.

Samlet ÅOP på 3 i 1 Livspension med moderat risiko på 0,6 %

Medlemmerne kan på isp.dk finde information om årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og i procent (ÅOP). I det samlede ÅOP indgår administrationsomkostningsbidrag på 540 kr. pr. år pr. medlem samt investeringsomkostninger, jf. ovenfor. ÅOP afhænger af depoternes størrelse. For et 55-årigt medlem med et depot på 1 mio. kr. udgjorde ÅOP for 2020 0,6 % i 3 i 1 Livspension med moderat risiko.

Investeringer og afkast

De internationale konjunkturer og finansielle markeder

Ved indgangen til 2020 var forventningen, at det konjunkturopsving, som havde været siden finanskrisens afslutning i 2010, ville fortsætte endnu et år, om end især handelsstridighederne mellem Kina og USA samt Brexit gjorde opsvinget en smule tyndslidt. I stedet blev 2020 præget af meget stor usikkerhed, da en ukendt virus kort inde i det nye år første gang viste sig i Kina og derfra spredte sig til resten af verden og sendte verdensøkonomien ned i den dybeste recession siden 2. verdenskrig. Corona-pandemien betød en pludselig nedlukning af store dele af samfundet med et deraf følgende kollaps i økonomierne. Recessionen blev hård, men forholdsvis kort, idet historisk store finans- og pengepolitiske hjælpepakker holdt hånden under økonomierne, og med foråret kom der hurtigt gang i hjulene igen, så tabet af arbejdspladser og vækst blev mere begrænset end først forventet. Da vinteren kom, ramte en ny bølge af corona, og det blev igen nødvendigt at lukke de fleste økonomier kraftigt ned, samt supplere med flere finans- og pengepolitiske hjælpepakker for at holde økonomierne flydende. Den globale vækst forventes at være faldet ca. 4 % i 2020, mens den i 2009 under finanskrisen kun faldt med 0,1 %. Det er især gået ud over servicesektoren, der ligger voldsomt underdrejet, mens industriproduktionen ser ud til at være kommet nogenlunde uskadt igennem 2020. Nedlukningerne har ført til et opsparet forbrugs- og investeringsbehov, der måske kan hjælpe væksten i gang, når vi kommer ud på den anden side af corona-pandemien.

De finansielle markeder var kraftigt påvirket af nedlukningen i begyndelsen af 2020. Således faldt verdensaktieindekset henover februar og marts med mere end 33 %, samtidig med at renterne faldt drastisk. I 2020 var de finansielle markeder overordnet set præget af store rentefald, der skyldtes centralbankernes meget lempelige pengepolitik med rentenedsættelser og store likviditetsindsprøjtninger. Desuden steg aktiemarkederne kraftigt, især sidst på året godt understøttet af afklaringen på det amerikanske valg og nyhederne om de nye vacciner, der var lige på trapperne. Det globale aktiemarkedsindeks steg 14 % over året. Det danske aktiemarked klarede sig bedst med en imponerende stigning på hele 31 % fulgt på afstand af andre aktiemarkeder med stigninger, emerging markets 19 %, USA 18 % og Asien 15 %. Europæiske aktier holdt lige akkurat værdien, mens aktiemarkedet i Storbritannien faldt med 12 %. De angivne afkastprocenter er opgjort før omregning til danske kroner og er for de toneangivende aktieindeks for de respektive markeder.

Investeringsstrategi i ISP's forskellige investeringsmiljøer

ISP's investeringsstrategi sigter mod at levere det højeste langsigtede afkast på ansvarlig vis og inden for bestyrelsens risikorammer. Markedsrentemiljøet og gennemsnitsrentemiljøet deltager i al væsentlighed i de samme investeringer blot med forskellig vægt og volumen. Produkttyperne Garantiordning og Seniorordning har forholdsmæssigt en større andel af mindre risikofyldte aktiver end 3 i 1 Livspension.

ISP's portefølje af direkte investeringer inden for lån, noterede aktier og ejendomme er i disse år under fortsat opbygning. På trods af covid-19 situation er ISP's portefølje af direkte investeringer inden for lån, noterede aktier og ejendomme fortsat blevet udbygget gennem 2020. Således har ISP i 2020 sammen med de tre andre deltagere i administrationsfællesskabet blandt andet investeret i et markant boligprojekt på den gamle hospitalsgrund i Hørsholm, samt co-investeret i en stor portefølje af logistikcentre i Frankrig og Tyskland. Alle fire pensionsvirksomheder i administrationsfællesskabet deltog i starten af året i en co-investering i en europæisk producent af specialiseret emballage. Desuden er private equity porteføljen blevet øget med tre fonde, som har fokus på bl.a. softwaresekskaber og mindre selskaber i Norden. I skovporteføljen er investeringen i Oregon blevet forøget med et større tillægsopkøb i samme område, og de fire pensionsvirksomheder har i infrastrukturporteføljen afgivet tilsagn til den danske forvalter Copenhagen Infrastructure Partners, som investerer i nybygning af grønne energianlæg i OECD-lande.

Årets samlede afkast blev 638 mio. kr. svarende til 3,8 %

På tværs af alle investeringsmiljøer i ISP blev det samlede afkast en gevinst på 638 mio. kr. i 2020 mod et afkast på 1.520 mio. kr. i 2019. Det samlede investeringsafkast for alle investeringsmiljøer blev 3,8 % før pensionsafkastskat i 2020.

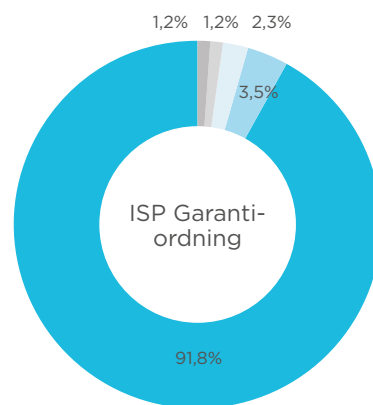
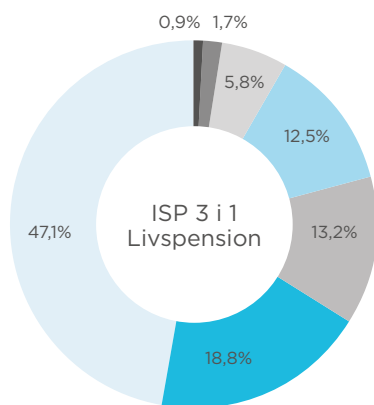
Resultat af investeringer fordelt på miljøer Mio. kr.	2020	2019
3 i 1 Livspension	264	1.215
Garantiordning (gennemsnitsrente)	325	280
Seniorordning	9	29
Egenkapital	39	-5
Samlet resultat	638	1.520

Investeringsafkast på

3,8%

Fordeling af nettoinvesteringer

I 2020 var 35 % af ISP's samlede nettoinvesteringsaktiver placeret i obligationer med mindre kreditrisici, mens 37 % af aktiverne var placeret i børsnoterede aktier. Fordelingen af netto-investeringer på de to største enkelte miljøer pr. 31. december 2020 fremgår af figurene.

- Obligationer u. kreditrisiko
- Obligationer m. kreditrisiko
- Børsnoterede aktier
- Private Equity
- Ejendomme og infrastruktur
- Råvarer og skov
- Global Macro-hedgefonde

Investeringer i markedsrentemiljøet

I 3 i 1 Livspension tilpasses investeringerne til kundens alder i årgangspuljer med hver sin sammensætning af investeringsaktiver. Kunden kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler – lav, moderat og høj.

Positive afkast i alle årgangspuljer i 3 i 1 Livspension

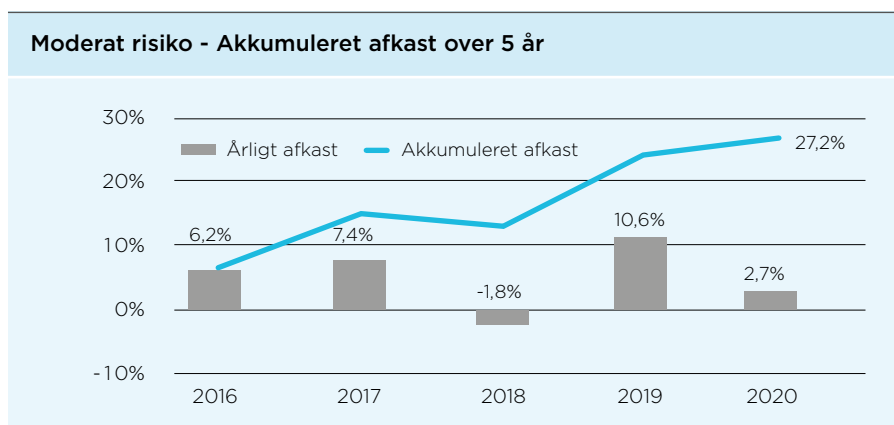
Årgangspuljer 3 i 1 Livspension, udvalgte	Investeringsprofil		
	Lav	Moderat	Høj
Afkast i %			
25 år	2,4	2,7	2,8
55 år	2,4	2,7	2,8
65 år	2,0	2,6	2,7

I 2020 leverede livscyklusproduktet positive afkast i alle årgangspuljerne på tværs af risikoprofiler. De yngste årgange, hvor en større andel af formuen er allokeret til især aktier, men også alternativer, opnåede det største afkast, hvilket også illustreres af afkastene for de udvalgte årgange i ovenstående tabel. Hovedparten af medlemmerne har valgt investeringsprofilen Moderat risiko.

Afkast over 5 år på

27,2%

Set over de seneste fem år er det samlede afkast i 3 i 1 Livspension for alle medlemmer op til og med 60 år med moderat risiko på 27,2 %.

Årets afkast i andre ISP-miljøer

Afkastet for andre miljøer fremgår af nedenstående tabel.

Afkast i andre ISP-miljøer 2020 (i % beregnet tidsvægtet)	2020	2019
Garantiordning (gennemsnitsrente)	7,6	8,4
Seniorordning	1,6	4,3

For yderligere specifikation af beholdninger og afkast i ISP's miljøer henvises til regnskabets note 19, note 20 og note 21.

Samfundsansvar

Ud over at varetage pensionsopsparenes økonomiske sikkerhed er ISP som en del af arbejdsmarkedspensionssystemet med til at sikre en samfundsøkonomisk bæredygtig udvikling med en god balance mellem offentlige ydelser og ydelser forankret i arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkedspensionerne indskrives sig som en væsentlig grundpille i den danske model og har siden 1980'erne været medvirkende til den fortsatte udvikling af et sikkert og ansvarligt arbejdsmarked.

ISP har et ansvar for at forvalte pensionsordninger på en sådan måde, at medlemmernes interesser varetages bedst muligt. Det gøres ved at holde fokus på det væsentlige, som gør pensionsordninger mere værd:

- Lave omkostninger
- Høje afkast
- Et fleksibelt pensionsprodukt
- Personlig kundeservice
- Helhedsorienterede rådgivningsværktøjer.

ISP løfter hermed en bredere samfundsopgave. Politikken for samfundsansvar er derfor tilrettelagt som et forretningsdrevet samfundsansvar, hvor samfundsansvaret søges realiseret gennem pensionskassens forretningsområder. Det er pensionskassens bærende formål at sikre gode pensionsordninger til medlemmerne, hvilket afspejles ved, at overskuddet går til medlemmernes pensionsopsparring.

Ansvarlige investeringer

ISP's investeringer tilrettelægges, så de er samfundsmæssigt samt klima- og miljømæssigt ansvarlige. Fokus på investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse reducerer risici og understøtter dermed et langsigtet konkurrencedygtigt afkast. Politikken for ansvarlige investeringer har således tre fokusområder:

- Investeringernes sociale indvirkning
- God selskabsledelse
- Investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk.

Arbejdet med samfundsansvar hviler på en ambition om at efterleve og indarbejde internationale FN-konventioner, herunder FN's Global Compact 10 principper, OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer, Parisaftalens klimamål og G20-landenes Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). ISP anvender blandt andet TCFD's anbefalede målemetode til at opgøre investeringernes klimarelaterede risici.

3 fokusområder

for ansvarlige investeringer

Fald i klimaaftryk på

24 %

Den ansvarlige investeringspolitik er fælles for alle fire deltagere i Sampension-fællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der drøfter de sociale, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger i de fire pensionsvirksomheder med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Stort fald i aktiernes klimaaftryk

I 2020 realiseredes et stort fald i klimaaftrykket fra pensionskassens børsnoterede aktieportefølje på 24 %. Klimaaftrykket måles ved den vægtede gennemsnitlige carbon intensitet, som er det mål, TCFD anbefaler til vurdering af en porteføljes afledte udledning og eksponering mod klimarisici. Den samlede afledte CO₂-udledning fra den børsnoterede aktieportefølje lå i 2020 på 130.383 ton mod 170.788 ton året før.

I de selskaber, ISP har investeret i, fortsætter energieffektiviseringer og transition væk fra fossile energikilder. ISP har sat som mål, at aktieinvesteringernes klimaaftryk i form af CO₂-udledning skal falde over tid og ligge lavere end den mængde CO₂, der ville blive udledt, hvis man investerede passivt i forhold til de investeringsrammer, som bestyrelsen i øvrigt har besluttet. Begge mål er opfyldt i år.

Aktieporteføljens selskaber indenfor de tungest udledende sektorer screenes løbende for deres evne og villighed til at indgå i en transition til en lavemissionsøkonomi, og det indgår som et kriterie for eksklusion. I 2020 blev 38 selskaber ekskluderet på baggrund af kriteriet for uacceptabel klimaadfærd. Aktieporteføljens samlede score for omstillingsparathed måles årligt og er siden 2019 steget betydeligt.

Derudover investeres ikke i virksomheder, hvor en overvejende andel af omsætningen kommer fra kul- og tjæresandsaktiviteter – herunder anvendelse af kul i energimixet hos forsyningsselskaber. I 2020 var grænsen fastsat til, at 30 % af omsætningen måtte komme fra kul- og tjæresandsaktiviteter, og denne grænse er fremadrettet sat yderligere ned til 25 %. Dette eksklusionskriterie medførte 170 nye eksklusioner i 2020.

Grønne investeringer

ISP har sammen med de øvrige deltagere i administrationsfællesskabet øget de grønne investeringer i 2020 med knap 4 mia. kr. til 16,5 mia. kr. ved udgangen af året. Næsten to tredjedele er placeret i aktier og skov. Grønne investeringer er ikke entydigt defineret i dag, men EU er ved at udvikle et fælles begrebsunivers. Her er investeringerne opgjort baseret på de oplysninger, der er indberettet til Forsikring & Pension i regi af klimapartnerskaber samt skovinvesteringer.

Aktivt ejerskab

ISP forholder sig sammen med de øvrige deltagere i administrationsfællesskabet aktivt til selskaber, der vurderes ikke at agere ansvarligt i forhold til selskabets miljø- og klimamæssige indvirkning, sociale indvirkning og god selskabsledelse, herunder igennem dialog med selskabets ledelse og andre interessenter. Hermed løftes barren for ansvarlighed løbende.

Screening og kritiske dialoger

Børsnoterede selskaber overvåges løbende af et professionelt og uafhængigt screeningsselskab, og screeningen tager afsæt i FN's Global Compact og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber. Hvis det konstateres, at et selskabs adfærd i væsentlig grad er i strid med politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer, vurderes det om selskabet har handlet enten uacceptabelt, acceptabelt eller skal sættes på en overvågningsliste, mens der foretages yderligere undersøgelser eller indledes en dialog med selskabet. Aktier i uacceptable selskaber tilføjes eksklusionslisten og afhændes.

Der er startet i alt 32 kritiske dialoger i 2020, hvoraf 8 er afsluttet efter et positivt dialogforløb, hvor selskaberne har efterlevet kravene til løsning på dialogpunktet. Hertil er der screenet for kul- og tjæresandsaktiviteter samt selskabernes omstillingsevne. 276 selskaber var ved udgangen af 2020 på ISP's eksklusionsliste. En stor andel af disse – 208 – er klimarelaterede eksklusioner. De resterende 68 eksklusioner relaterer sig dels til forhold i miljømæssige (E), Sociale (S) eller Governance (G) forhold i selskaberne, ligesom enkelte selskaber er ekskluderet som følge af internationale sanktioner eller landeeksklusioner. Eksklusionsliste offentliggøres løbende på hjemmesiden.

Forbedrende dialoger

Med henblik på at understøtte FN's verdensmål igangsættes forbedrende, proaktive dialoger med udvalgte selskaber i porteføljen, hvor det vurderes, at de ikke i tilstrækkelig grad understøtter FN's verdensmål. Der er særligt fokus på selskaber, der vurderes at præstere dårligere end sammenlignelige selskaber.

Formålet med det forbedrende dialogprogram er at understøtte virksomheders deltagelse i en bæredygtig udvikling. Dialogen tager udgangspunkt i temaer, der understøtter et eller flere specifikke verdensmål. Selskaber udvælges til dialog på baggrund af, om de bidrager negativt til verdensmålene eller ikke i tilstrækkelig grad understøtter verdensmålene i forhold til potentialet for deres forretningsmodel.

I det forbedrende dialogprogram er der startet dialog med 24 selskaber i 2020

Stemmeafgivelse

ISP stemmer som del af Sampension-fællesskabet på generalforsamlinger for de danske OMX C25 selskaber og på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede virksomheder, hvor fællesskabet repræsenterer mere end 3 % af stemmerne.

For øvrige børsnoterede selskaber søger administrationsfællesskabet at maksimere påvirkningen af selskaberne sammen med andre institutionelle investorer via netværk. Der stemmes altid på generalforsamlinger for selskaber, hvor der er en igangværende kritisk dialog.

Unoterede aktier er underlagt de samme retningslinjer som børsnoterede aktier, hvor den ansvarlige politik inddrages via due diligence-processen og søges implementeret med de nødvendige aftaler med forvaltere. I porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes der ikke til selskaber, der figurerer på eksklusionslisten. Ligeledes investeres der ikke i internt forvaltede porteføljer i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten.

Der bliver yderligere redegjort for, hvordan investeringerne håndteres ansvarligt i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar: isp.dk/om-isp/finansiel-information/aarsrapport.

ESG-nøgletal giver sammenlignelighed og gennemsigtighed

ISP har sammen med de øvrige deltagere i administrationsfællesskabet valgt at støtte pensionsbranchens ønske om en fælles standard og offentliggøre en oversigt over ESG-nøgletal efter den vejledning, som FSR – danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen lancerede i juni 2019.

Her er kun medtaget nøgletal, der knytter sig direkte til ISP, mens nøgletal for administrationsfællesskabet kan ses i Sampension Livs lovpligtige redegørelse om samfundsansvar: sampension.dk/aarsrapport.

ESG-nøgletallene viser bl.a. følgende:

- Aktieporteføljens klimaaftryk falder markant jf. omtale på side 15.
- Ledelsesdata viser, at bestyrelsen i ISP ikke har en ligelig fordeling mellem kønnene. Se nærmere omtale side 24.
- I betalte skatter indgår pensionsafkastskat, som afhænger af de enkelte års realiserede investeringsafkast. Det er den væsentligste forklaring på udsvingene. Herudover er betalt A-skat noget mindre i 2020, da betalingen af tre måneders A-skat er udskudt til 2021 pga. regeringens corona hjælpepakker.

ISP	Enhed	2020	2019
E - Miljødata			
C02-udledning i den børsnoterede aktieportefølje			
Total udledning	Ton/CO2e	130.383	170.788
Finansieret udledning	Ton/mio.€	167	245
Carbon intensitet	Ton/mio.€	194	253
Vægtet gennemsnitlige carbon intensitet	Ton/mio.€	162	213
S - Sociale data			
Betalte skatter	Mio. kr.	285	419
G - Ledelsesdata			
Bestyrelsens kønsdiversitet	Pct.	17	17
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	Pct.	97	95

For uddybning og definitioner se den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar.

Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag

Resultat på -47 mio. kr.

ISP's resultat blev i 2020 et underskud på 47 mio. kr. mod et underskud på 249 mio. kr. i 2019. Årets underskud vedrører i det væsentligste egenkapitalens udlæg til dækning af tab i Garantiordningen og hensættelse til dækning af ydelsesgaranti på renteelementet for Seniorordningen, samt dækning af negative risikoresultater. I nettoresultatet indgår herudover årets positive investeringsafkast. Årets resultat blev lavere end forventet.

Bestyrelsen foreslår, at årets underskud dækkes af egenkapitalen. Egenkapitalen udgør herefter 578 mio. kr. mod 625 mio. kr. ved udgangen af 2019.

Solvenskrav og kapitalgrundlag

Samlet set vurderes det opgjorte solvenskapitalkrav at være dækkende for pensionskassens risici. ISP opgør solvenskravene i henhold til standardmodellen specificeret i Solvens II-regelsættet.

Solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag Mio. kr.	31.12.2020	31.12.2019
Kapitalgrundlag	578	625
Solvenskapitalkrav (SCR)	356	363
Minimumskapitalkrav (MCR)	160	163
Overskydende kapitalgrundlag	222	262
Solvensdækning i forhold til SCR	162%	172%
Solvensdækning i forhold til MCR	361%	382%

Solvensdækningen – dvs. kapitalgrundlaget i forhold til solvenskapitalkravet – var pr. 31. december 2020 på 162 %. Faldet i forhold 31. december 2019 skyldtes især faldet i kapitalgrundlaget som følge af årets underskud. Solvenskapitalkravet er faldet marginalt bl.a. som følge af, at VA-tillægget steg med 1 basispoint til 21 basispoint pr. 31. december 2020. ISP's solvensdækning er følsom overfor ændringer i VA-tillægget.

Yderligere information findes i Rapport om Solvens og finansiel situation 2020, som kan findes på isp.dk/aarsrapport. I rapporten er der også givet oplysninger om følsomhed over for risici i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 126.

Hensættelser til pensionsaftaler

Pensionshensættelser for Garantiordningen er fastsat til markedsværdi ud fra forudsætninger om dødelighed og invalidehyppighed samt sandsynlighed for udtrædelse og omskrivning til fripolice blandt medlemmerne. Markedsværdien beregnes på basis af Solvens II diskonteringsrentekurven med VA. Desuden anvendes Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer i beregning af hensættelserne.

Pensionshensættelser for gennemsnitsrente udgjorde ultimo 2020 i alt 4.785 mio. kr. mod 3.492 mio. kr. ved udgangen af 2019. Stigningen på 1.293 mio. kr. skyldes især overførsel af ægtefælledækninger fra markedsrente til ugaranteret gennemsnitsrente i forbindelse med overgangen til 3 i 1 Livspension pr. 1. januar 2020. Herudover er den akkumulerede værdiregulering af pensionshensættelserne forøget med 226 mio. kr. i 2020, især som følge af rentefald. Egenkapitalen har i 2020 udlagt 49 mio. kr. for Garantiordningen, da der ikke er tilstrækkelige bonuspotentialer til at dække behovet for højere hensættelser. Egenkapitalens samlede udlæg udgør herefter 509 mio. kr. Fra skyggekonti, som er opbygget før 2016, blev der i 2020 indtægtsført 31 mio. kr. Restbeløbet på 11 mio. kr. er i henhold til gældende regler nedskrevet til nul ultimo 2020.

De samlede hensættelser for markedsrente blev i 2020 reduceret med 1.124 mio. kr. til 11.733 mio. kr. ultimo året. Faldet skyldes især overførsel af førnævnte ægtefælledækninger til ugaranteret gennemsnitsrente.

Hensættelse for Seniorordning indgår med 626 mio. kr. Som følge af den tilknyttede ydelsesgaranti på renten har der i 2020 været behov for at forøge hensættelse til akkumuleret markedsværdiregulering med 36 mio. kr. til 65 mio. kr. Egenkapitalen har udlagt denne udgift.

Forventninger til 2021

ISP forventer et mindre fald i medlemsbidrag og antallet af medlemmer i 2021.

Omkostninger pr. medlem forventes at ligge på samme niveau som i 2020.

Depotrenten for garantiordningen er pr. 1. januar 2021 reduceret til 0,0 % i alle rentegrupper.

For ordninger med markedsrente bliver medlemmernes depoter løbende tilskrevet det realiserede investeringsafkast.

Egenkapitalens resultat afhænger af udviklingen på de finansielle markeder samt ISP's risikoresultater. Baseret på et uændret renteniveau og uændret VA-tillæg forventes egenkapitalen at få et resultat omkring nul for 2021 før ændring i tabsdækning og risikoresultater.

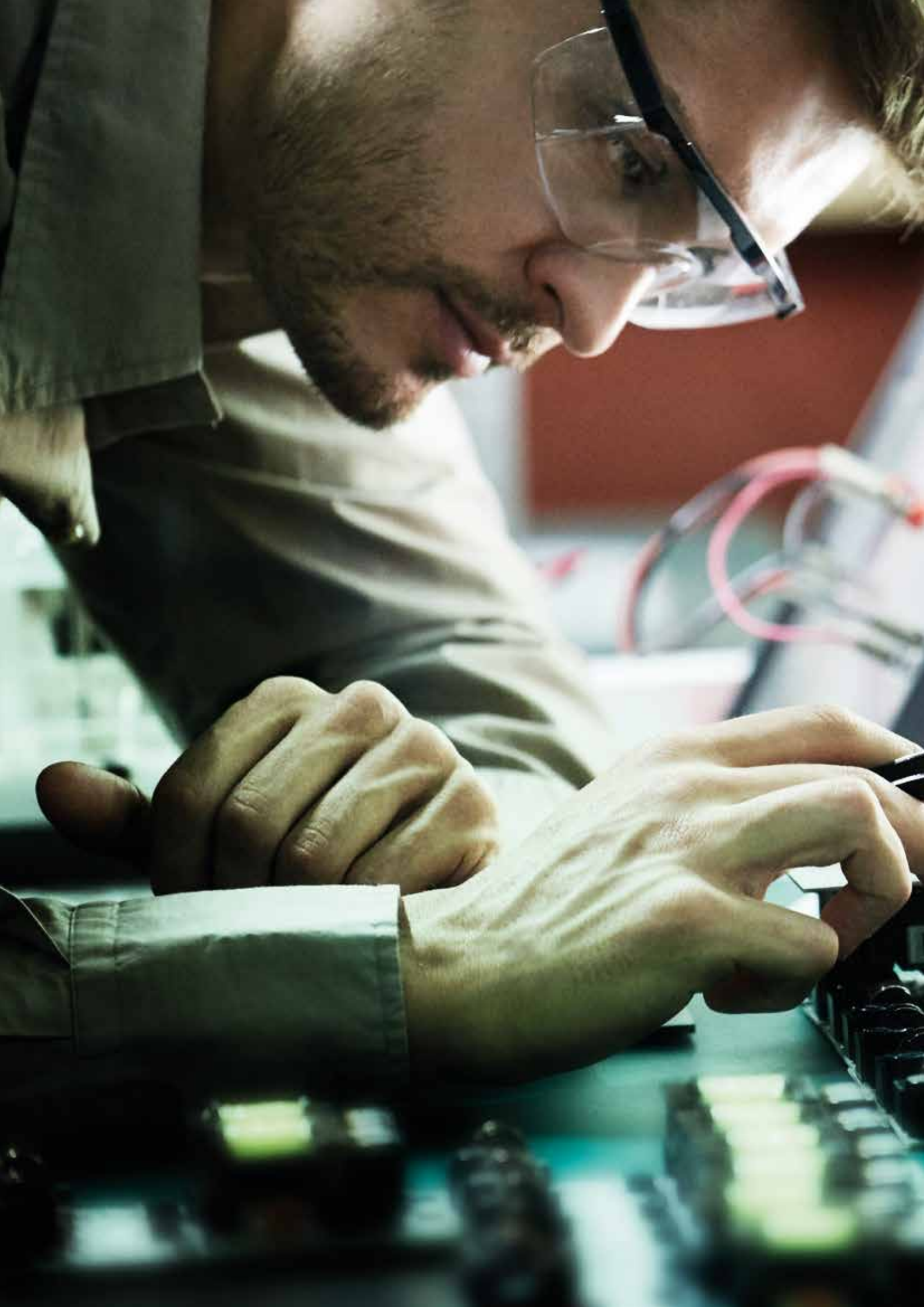
Øvrige forhold

Usikkerhed ved indregning og måling

Ledelsen foretager en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, når årsrapporten udarbejdes. Disse skøn har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. Ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt for pensionsmæssige hensættelser samt opgørelse af dagsværdier af illikvide aktiver som fx unoterede finansielle instrumenter. Der er redegjort for ledelsens skøn og vurderinger i noten om anvendt regnskabspraksis. Revisionsudvalget og bestyrelsen gennemgår årligt de skøn og værdiansættelsesmetoder, som anvendes i ISPs årsregnskab.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er ikke fra balancedagen og til dato indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Oplysninger om pensionskassen

2

Ledelsesstruktur	22
Ledelse og ledelseshverv	24

Ledelsesstruktur

ISP er en tværgående pensionskasse ejet af medlemmerne. Pensionskassens øverste myndighed er generalforsamlingen.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af seks medlemmer:

- Tre bestyrelsesmedlemmer er valgt af og blandt medlemmerne af pensionskassen.
- Et uafhængigt bestyrelsesmedlem er valgt af medlemmerne. Bestyrelsesmedlemmet skal være regnskabs- og revisionskyndig og må ikke være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem er udpeget af Ingeniørforeningen i Danmark og skal være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem, med særlige kompetencer er udpeget af bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmet kan, men skal ikke være medlem af pensionskassen.

Bestyrelsen har i 2020 afholdt fem møder, to seminarer og en temadag.

En oversigt over bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv fremgår på side 25.

Revisionsudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i ISP nedsat et revisionsudvalg.

Bankdirektør Lisa Frost Sørensen, som er uddannet statsautoriseret revisor, er formand for revisionsudvalget og opfylder gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund kvalifikationskravene i henhold til reglerne om revisionsudvalg. Lisa Frost Sørensen lever op til kravene om uafhængighed.

Bestyrelsen har besluttet, at revisionsudvalgets funktioner varetages af bestyrelsen i sin helhed. Der har i 2020 været afholdt fire møder i revisionsudvalget.

Rammerne for revisionsudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Udvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- overvåge om risikostyringssystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt med hensyn til regnskabsaflæggelsesprocessen
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv. overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der er etableret en whistleblowerordning, der sikrer, at ansatte i administrations-selskabet via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af relevant regulering begået af virksomheden, herunder vedrørende bestikkelse og korruption, konkurrenceret, svig og økonomisk kriminalitet, chikane og diskrimination samt beskyttelse af personoplysninger. Whistleblowerordningen er i overensstemmelse med ny lovgivning for whistleblowerordninger, der træder i kraft pr. 1. januar 2022.

Indberetninger til whistleblowerordningen sker via en whistleblower it-plattform, og henvendelser hertil screenes af advokatvirksomheden Kromann Reumert, der varetager whistleblowerordningen. Kromann Reumert informerer herefter formanden for revisionsudvalget og den ansvarlige for compliancefunktionen via it-plattformen. Der har ikke været indberetninger i 2020.

Udvalg for ansvarlige investeringer

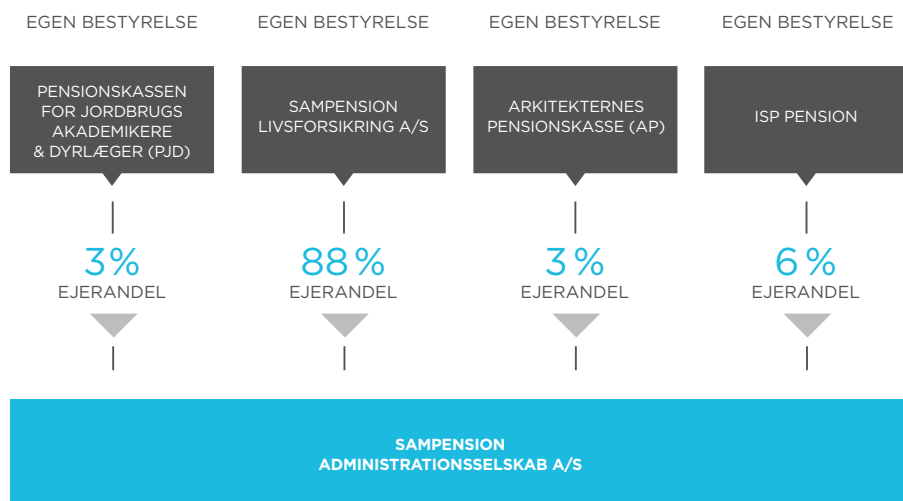
Den ansvarlige investeringspolitik er godkendt af alle fire deltagere i Sampension-fællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger på ESG-området. Udvalgets formål er at drøfte sociale, klima-, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de fire pensionsvirksomheder med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Lars Kehlet Nørskov (næstformand for bestyrelsen) og Michael Herold (bestyrelsesmedlem) har i 2020 været ISP's medlemmer af udvalget. Der har i 2020 været afholdt tre møder i udvalget.

Organisation og ledelse

ISP indgår i administrationsfællesskabet i Sampension. Udover ISP indgår Sampension Livsforsikring koncernen, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger i administrationsfællesskabet. Ejerkredsen i Sampension Administrationselskab A/S består af Sampension Livsforsikring A/S (88 %), Arkitekternes Pensionskasse (3 %), Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %) og ISP (6 %).

Administrationsfællesskabet

▼ Administrationsaftale med ens vilkår

Administrationselskabets daglige ledelse udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktørområder med ansvar for den daglige drift og udvikling og to stabsområder (Direktionssekretariat samt Kommunikation og HR). Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet en risikostyringsfunktion, compliancefunktion, aktuarfunktion og intern auditfunktion, der bidrager til at sikre effektiv styring i administrationsfællesskabet. Derudover har bestyrelsen besluttet at ansætte den interne revisionschef, som varetager den interne revision i pensionsvirksomhederne i administrationsfællesskabet. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til administrationselskabets arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de finansielle virksomheder, som administreres af administrationsfællesskabet, har udformet en lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincipperne har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at administrationsselskabet til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici, ligesom aflønningsprincipperne skal forebygge interessekonflikter til gavn for medlemmerne.

Der henvises til regnskabets note 5 samt isp.dk/bestyrelsen, hvor der er oplysninger om lønpolitikken.

Kønssammensætning i ledelsen

Aktuelt består bestyrelsen af 1 kvinde og 5 mænd. Andelen af det underrepræsenterede køn udgør dermed 16,7 %, hvilket er uændret i forhold til året før.

Bestyrelsen har opstillet et måltal på mindst 33,3 % for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen svarende til 2 ud af 6 medlemmer, som forventes opfyldt senest i forbindelse med den ordinære generalforsamling i 2024. Fordelingen er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om, hvad der betragtes som en ligelig kønsfordeling i forhold til antallet af bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsens måltal revurderes årligt.

Der er redegjort for status på kønsmæssig sammensætning i den øvrige ledelse i lovpligtig redegørelse for samfundsansvar på isp.dk/årsrapporter.

Ledelse og ledelseshverv

Direktion

Administrerende direktør Hasse Jørgensen

Ansvarshavende aktuar

Søren Andersen

Intern revision

Revisionschef Gert Stubkjær

Medlemsrevisor

Just Benner Knudsen

Ekstern revision

PwC

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Strandvejen 44

2900 Hellerup

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling afholdes den 28. april 2021.

Ledelseshverv

Denne oversigt viser bestyrelsens og direktionens øvrige ledelseshverv.

Bestyrelse

Lars Bytoft, formand, født 1973

Adm. direktør i Bytoft Consulting ApS

Direktør i CAV Invest ApS

Næstformand i Velkommen A/S

Bestyrelsesmedlem i Sampension Administrationselskab A/S

Lars Kehlet Nørskov, næstformand, født 1956

Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger og Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører

Lisa Frost Sørensen, Revisionsudvalgsformand, Født 1962

Bankdirektør i Jutlander Bank A/S

Michael Herold, født 1967

Bestyrelsesmedlem i Hørup og Høruphav Vandværk a.m.b.a.

Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger og Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører

Peter Kjær Østergaard, født 1969

Finansdirektør i PenSam

Bestyrelsesmedlem af Kapitalforeningen PenSam Invest.

Bestyrelsesmedlem i Pensam A/S

Søren Skibstrup Eriksen, født 1942

Ingen ledelseshverv

Direktion

Adm. direktør Hasse Jørgensen, født 1962

Adm. direktør i Sampension Livsforsikring A/S

Adm. direktør i Sampension Administrationselskab A/S

Direktør i Komplementarejendomsselskabet Sorte Hest ApS

Formand for bestyrelsen i Komplementarselskabet Alternative Investments ApS

Formand for bestyrelsen i Sampension KP Danmark A/S

Formand for bestyrelsen i Sampension KP International A/S

Medlem af bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab)

Medlem af bestyrelsen i Forsikring & Pension

Årsregnskab

3

Pensionskasseregnskab.....	29
Egenkapitalopgørelse	31
Noter til regnskabet.....	32
Ledelsespåtegning.....	53
Intern revisions revisionspåtegning.....	54
Den uafhængige revisors revisionspåtegning....	55
Nøgletalsdefinitioner	58

Pensionskasseregnskab

RESULTAT- OG TOTALINDKOMSTOPGØRELSE		PENSIONSKASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
2	Medlemsbidrag Afgivne medlemsbidrag	368.526 -67	368.900 33
	Medlemsbidrag, i alt	368.459	368.933
	Indtægter fra kapitalandele i associerede virksomheder	-7.439	6.188
3	Renteindtægter og udbytter mv.	337.801	274.714
4	Kursreguleringer	348.874	1.282.295
	Renteudgifter	-4.758	-2.272
5	Administrationsomkostninger ifm. investeringsvirksomhed	-36.634	-41.143
	Investeringsafkast, i alt	637.843	1.519.781
	Pensionsafkastskat	-90.070	-224.737
6	Udbetalte ydelser	-796.323	-791.622
	Pensionsydelse, i alt	-796.323	-791.622
11, 12	Ændring i pensionshensættelser, i alt	-160.746	-1.111.716
5	Administrationsomkostninger	-5.993	-9.515
	Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-5.993	-9.515
	Overført investeringsafkast	-32.067	3.184
	PENSIONSTEKNISK RESULTAT	-78.896	-245.691
	Egenkapitalens investeringsafkast	39.312	-5.008
	RESULTAT FØR SKAT	-39.585	-250.699
	Pensionsafkastskat for egenkapitalen	-7.245	1.824
	ÅRETS RESULTAT	-46.830	-248.875
	ANDEN TOTALINDKOMST, I ALT	0	0
	ÅRETS SAMLEDE TOTALINDKOMST	-46.830	-248.875

Pensionskasseregnskab (fortsat)

BALANCE		PENSIONSKASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
AKTIVER			
7	IMMATERIELLE AKTIVER	0	0
8	Kapitalandele i associerede virksomheder	32.430	32.748
	Investeringer i associerede virksomheder, i alt	32.430	32.748
	Kapitalandele	382.099	133.494
	Investeringsforeningsandele	664.489	70.669
	Obligationer	4.788.702	4.350.155
9	Afledte finansielle instrumenter	400.271	279.024
	Indlån i kreditinstitutter	85.382	188.085
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	6.320.942	5.021.426
	INVESTERINGSAKTIVER, I ALT	6.353.372	5.054.174
10	INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTEPRODUKTER	11.775.573	13.334.060
	Tilgodehavender hos medlemmer	5.070	4.995
	Andre tilgodehavender	54.850	5.539
	TILGODEHAVENDER, I ALT	59.920	10.534
	Likvide beholdninger	167.514	159.062
	Øvrige	1.778	35.989
	ANDRE AKTIVER, I ALT	169.292	195.051
	Tilgodehavende renter	51.831	63.428
	Andre periodeafgrænsningsposter	0	37.799
	PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT	51.831	101.228
	AKTIVER, I ALT	18.409.988	18.695.046

BALANCE		PENSIONSKASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
PASSIVER			
	Overført overskud	577.772	624.602
EGENKAPITAL, I ALT			
11	Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	4.784.657	3.492.002
12	Pensionshensættelser til markedsrenteprodukter	11.733.339	12.857.426
PENSIONS MÆSSIGE HENSÆTTELSER, I ALT			
	Gæld til medlemmer	0	385
13	Gæld til kreditinstitutter	1.068.151	1.280.107
14	Anden gæld	245.663	436.616
GÆLD, I ALT			
		1.313.814	1.717.108
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER			
		406	3.908
PASSIVER, I ALT			
		18.409.988	18.695.046

- 1 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS
- 15 EVENTUALFORPLIGTELSER
- 16 PANTSÆTNINGER
- 17 REALISERET RESULTAT FOR RENTE-, OMKOSTNINGS- OG RISIKOGRUPPER
- 18 FINANSIELLE INSTRUMENTER INDREGNET TIL DAGSVÆRDI
- 19 OVERSIGT OVER BEHOLDNINGER OG AFKAST
- 20 MARKEDSRENTEPRODUKTER, AFKAST MV. PR. INVESTERINGSPROFIL
- 21 SUPPLERENDE NØGLETAL FOR PRODUKTER
- 22 5 ÅRS HOVED- OG NØGLETAL
- 23 RISIKOSTYRING

Egenkapitalopgørelse

		PENSIONSKASSE	
T. kr.		2020	2019
	Egenkapital 1. januar	624.602	873.478
	Årets resultat	-46.830	-248.875
Egenkapital 31. december		577.772	624.602
Kapitalgrundlag			
	Egenkapital	577.772	624.602
I alt		577.772	624.602

1 Anvendt regnskabspraksis

GENERELT

Pensionskassens årsrapport er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Der er ikke foretaget ændringer i anvendt regnskabspraksis eller skøn i forhold til sidste år.

Fordeling af realiseret resultat (kontributionsprincip)

De over for Finanstilsynet anmeldte regler for beregning og fordeling af resultatet mellem egenkapitalen og medlemmerne er følgende:

Egenkapitalen opnår et afkast, der svarer til afkastet på de udskilte aktiver. Det resterende afkast efter indhentning af skyggekonti til egenkapitalen fordeles til medlemmerne, herunder ved hensættelse til kollektive bonuspotentialer. Herefter hentes egenkapitalens risikoforrentning og indhentning af udlægskonti i kollektivt bonuspotentiale.

I pensionskassen er pensionsordningerne inddelt i fem rentegrupper, to risikogrupper og én fælles omkostningsgruppe. Det realiserede resultat opgøres og disponeres for kontributionsgrupperne hver for sig.

For garanterede gennemsnitsrentekontrakter tildeles egenkapitalen en betaling (risikoforrentning) som fastsættes ud fra den enkelte rentegruppens bidrag til kapitalkravet. Sætserne ligger mellem 0,4 % og 0,6 % af kontraktens depotandele.

Inden for hver rentegruppe dækkes et eventuelt negativt realiseret resultat først af gruppens kollektive bonuspotentiale, dernæst af gruppens individuelle bonuspotentiale og til sidst af egenkapitalen. Eventuelle tab på risiko- og om-

kostningsgrupper, der ikke kan dækkes af kollektive bonuspotentialer, dækkes af egenkapitalen.

Tab, som på den måde dækkes af egenkapitalen, overføres til såkaldte udlægskonti, og kan efterfølgende tilskrives egenkapitalen igen, når den enkelte kontributionsgruppes kollektive bonuspotentiale giver mulighed for det. Den samlede fordeling af årets realiserede resultat, samt størrelsen af de akkumulerede udlægs- og skyggekonti fremgår af note 17.

Der er to typer af konti med egenkapitalens tilgodehavender. Skyggekonti, som er opbygget før 1. januar 2016, og som skal indhentes/afskrives inden 31. december 2020, og udlægskonti, som er opstået efter 1. januar 2016.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes alle årets indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle årets omkostninger i takt med, at de afholdes. Alle gevinster og tab, værdireguleringer, afskrivninger, nedskrivninger og tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen, indgår i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde pensionskassen, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå pensionskassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen.

Der foretages ikke modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser med samme modpart, selv om pensionskassen har ret til det, idet afhændelse af aktivet og afviklingen af forpligtelsen ikke sker samtidigt.

Ved første indregning benyttes anskaffelsespris, som svarer til dagsværdi. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser primært til dagsværdi. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Som målevaluta anvendes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Regnskabsmæssige skøn

Ved udarbejdelse af årsregnskabet foretager ledelsen en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uforudsete fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på pensionskassen, er:

- pensionsmæssige hensættelser og
- investeringsaktiver fastlagt med alternative værdiansættelsesmetoder, der er indplaceret i dagsværdihierarkiets niveau 3. Dvs. at måling af dagsværdi sker ud fra input, der i væsentligt omfang ikke er observerbare.

Værdiansættelsen af pensionsmæssige hensættelser er især påvirket af usikkerhed på den indregnede forventede fremtidige levetidstrend, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Prissætningen af investeringsaktiver placeret i dagsværdihierarkiets niveau 3 er pga. illikviditet og tidsmæssig forskydning forbundet med større usikkerhed end mere likvide aktiver placeret i niveau 1 og 2, hvor måling af dagsværdi sker ud fra en offentlig kurs på et aktivt marked eller ud fra input, der i væsentligt omfang er observerbare. Ud over usikkerhed knyttet til dagsværdien er der som omtalt under afsnittet om risikostyring (note 23) en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. Pensionskassen er dog ikke i praksis udsat for en nævneværdig risiko for at skulle sælge illikvide aktiver på ufordelagtige vilkår. Beholdningen af de mest likvide aktiver indplaceret i dagsværdihierarkiets niveau 1 overstiger langt de årlige betalingsforpligtelser.

De væsentligste investeringsaktiver placeret i niveau 3 er:

- unoterede kapitalandele, heriblandt private equity-, ejendoms- og skovfonde, samt
- unoterede obligationer, heriblandt kreditobligationer og strukturerede obligationer.

RESULTATOPGØRELSEN

Pensionsteknisk resultat

Medlemsbidrag

Medlemsbidrag omfatter årets forfaldne bidrag og indskud vedrørende regnskabsåret. Arbejdsmarkedsbidrag, samt fradrag af de til genforsikringen afgivne præmier, er fratrukket i posten.

Investeringsafkast

Indtægter fra kapitalandele i associerede virksomheder

Indtægter fra associerede virksomheder omfatter afkast fra investeringer, hvori pensionskassens ejerandel udgør mellem 20 procent og 50 procent af stemmerettighederne, og således udøver en betydelig men ikke bestemmende indflydelse.

Renteindtægter og udbytter mv.

Posten indeholder årets renter fra finansielle investeringsaktiver og likvide beholdninger, indeksregulering af indeksobligationer og modtagne udbytter af kapitalandele, herunder aktier og investeringsfonde.

Kursreguleringer

Posten omfatter realiserede og urealiserede nettogevinster/-tab på investeringsaktiver, herunder valutakursreguleringer, bortset fra gevinster og tab vedrørende associerede virksomheder.

Valutakursreguleringer indeholder værdiregulering, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner.

Aktiver og passiver i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter lukkekursen på balancedagen. Transaktioner i året omregnes til transaktionsdagens valutakurs, og såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og kurstab indregnes i resultatopgørelsen.

Renteudgifter

Posten renteudgifter indeholder primært årets renteudgifter vedrørende investeringsaktiviteter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Posten indeholder vederlag for administration, en andel af direkte afholdte administrationsomkostninger, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees vedrørende fonde, samt handelsomkostninger vedrørende værdipapirhandel.

Omkostninger vedrørende fonde mv. indgår i posten i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Pensionsafkastskat

Den beregnede pensionsafkastskat for regnskabsåret udgiftsføres i resultatopgørelsen. Skatten omfatter både skat af det afkast, som tilskrives individuelt til medlemmernes depoter, og skat af det

afkast, som tilskrives kollektivt bonuspotentiale og egenkapital. Skatten beregnes med 15,3 % af afgiftsgrundlaget, som opgøres med udgangspunkt i årets investeringsafkast. Der tages dog højde for eventuel friholdt værdi.

Egenkapitalens andel af pensionsafkastskat beregnes på baggrund af andel af realiseret resultat.

Pensionsydelser

Udbetalte ydelser indeholder årets udbetalte pensionsydelser.

Ændring i pensionshensættelser

Posten omfatter ændring i pensionshensættelser inklusive ændring i kollektivt bonuspotentiale.

Pensionsmæssige driftsomkostninger

Pensionsmæssige driftsomkostninger omfatter et administrationshonorar i henhold til administrationsaftale med Sampension Administrationselskab A/S samt direkte afholdte omkostninger og afskrivninger. Administrationsomkostningerne er opdelt på pensionsvirksomhed og investeringsvirksomhed.

Overført investeringsafkast

Det pensionstekniske resultat er fratrukket overført investeringsafkast, der udgør egenkapitalens investeringsafkast.

Pensionsafkastskat for egenkapitalen

Posten omfatter egenkapitalens andel af den samlede pensionsafkastskat.

Anden totalindkomst

Anden totalindkomst anføres separat i forlængelse af resultatopgørelsen. I anden totalindkomst indgår poster, som føres direkte på egenkapitalen via anden totalindkomst.

BALANCEN

Immaterielle aktiver

Herunder aktiveres it-programmer til kostpris, der omfatter de omkostninger,

som er medgået til at kunne ibrugtage it-programmerne. Kostprisen afskrives lineært over den forventede levetid, som er fastsat til for medlemssystem 3-10 år, solvensmodel 4 år og e-Boks 2 år. De immaterielle aktiver er fuldt af- og nedskrevet i 2019.

Investeringsaktiver

Kapitalandele i associerede virksomheder

Virksomheder, hvor pensionskassen har betydelig men ikke bestemmende indflydelse, indgår som associerede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor pensionskassen besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne som associerede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest af- lagte årsrapport eller perioderegnskab.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen. Den svarer normalt til andelenes offentlige pris fastsat på et aktivt marked (lukkekursen).

Unoterede kapitalandele måles til en skønnet dagsværdi. Den er ultimo året normalt baseret på tredje kvartals rapportering fra fund managers justeret for efterfølgende kapitaludvidelser, kapitalnedsættelser og udbytte indtil status- tidspunktet. Endvidere værdireguleres de enkelte andele diskretionært, hvis det skønnes, at den justerede indre værdi ikke afspejler andelenes dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi på balancedagen. Den svarer normalt til obligationens offentlige pris

fastsat på et aktivt marked (lukkekursen). For obligationer, hvor der ikke foreligger en offentlig pris fastsat på et aktivt marked, sker værdiansættelsen på grundlag af enten

- offentlige priser på sammenlignelige obligationer justeret for eventuelle forskelle eller
- indikative priser modtaget fra investeringsbanker
- DCF-model på grundlag af skøn over bl.a. diskonteringsrentekurve, risiko- præmier, førtidsindfrielse samt omfang af misligholdelse og dividende på bagvedliggende lån.

Dagsværdi af udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Den fastsættes for børsnoterede instrumenter med en lukkekurs, mens OTC-instrumenters dagsværdi fastsættes med generelt accepterede metoder på grundlag af observerbare markedsdata.

Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrente produkter

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter måles efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til pålydende værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Andre aktiver

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Øvrige

Øvrige består bl.a. af tilgodehavende pensionsafkastskat.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Pensionsmæssige hensættelser

Pensionshensættelser, gennemsnitsrenteprodukter

Pensionshensættelserne opgøres til markedsværdi i henhold til principper anmeldt til Finanstilsynet. Ved opgørelse af hensættelserne anvendes den risikofri rentekurve med volatilitetsjustering, som offentliggøres af EIOPA i henhold til Solvens II direktivet, eller en rentekurve, der ikke afviger væsentligt herfra. Ved opgørelsen anvendes endvidere forudsætninger om dødelighed, invalidhyppighed, omskrivning til fripolice, udtrædelsesgodtgørelser og et skøn for forventede fremtidige levetidsforbedringer, der er fastlagt ud fra Finanstilsynets benchmarkmodel.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser. Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret ordningen, med tillæg af nutidsværdien af den forventede fremtidige udgift til administration af ordningen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige bidrag.

Individuelle bonuspotentialer

Individuelt bonuspotentiale omfatter forpligtigelser til at yde bonus.

Individuelt bonuspotentiale opgøres som værdien af medlemmernes opsparing med fradrag af de garanterede ydelser. Medlemmernes andel af et fald i aktivernes værdi indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale, jf. nedenfor. Hvis kollektivt bonuspotentiale ikke kan absorbere faldet i aktivernes værdi, reduceres individuelt bonuspotentiale i henhold til pensionskassens anmeldte regler for overskudsfordeling. Fordeling af realiseret resultat er nærmere beskrevet ovenfor i afsnittet Fordeling af realiseret resultat.

Kollektive bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale omfatter medlemmernes andel af realiserede resultater, der endnu ikke er tilskrevet den enkelte ordning.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen består af nutidsværdien af den forventede fremtidige fortjeneste i de resterende perioder for pensionsaftaler, som selskabet har indgået. Fortjenstmargen på pensionskassens pensionsaftaler udgør nul, da al fortjeneste tilgår medlemmerne.

Risikomargen

Pensionshensættelserne tillægges en risikomargen. Risikomargen er det beløb, som forventes at skulle betales til en anden pensionsvirksomhed for at overtage risikoen for, at omkostningerne ved at afvikle bestanden af pensionsaftaler afviger fra den opgjorte nutidsværdi af de forventede betalingsstrømme. Risikomargen beregnes efter Cost of Capital-metoden.

Hensættelser til markedsrenteprodukter

Hensættelser til markedsrenteprodukter opgøres til markedsværdien af de modsvarende aktiver.

Seniorordningen er et markedsrenteprodukt med en garanti der sikrer, at ydelsen aldrig kan blive mindre end ydelsen regnet med en opgørelsesrente på 2 procent. En positiv akkumuleret værdiregulering på Seniorordningen fremkommer, når værdien af garantien overstiger de opsparede midler. Øvrige

beregningsforudsætninger for Seniorordningen end renteforudsætningen er ikke tilknyttet garantier

Gæld

Gæld til medlemmer

Posten indgår til nominal værdi.

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter blandt andet gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger, som er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Det modtagne vederlag indregnes som gæld til kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Anden gæld

Anden gæld omfatter gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi. Herudover indgår skyldig pensionsafkastskat i posten.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter modtagne betalinger vedrørende bidrag i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Hoved- og nøgletal

Pensionskassens hoved- og nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser. For yderligere oplysninger henvises til Nøgletalsdefinitioner side 58.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	T. kr.	PENSIONS KASSE	
		2020	2019
2	Medlemsbidrag		
	Ordinære bidrag	317.246	336.565
	Engangsindskud	51.280	32.334
	Medlemsbidrag	368.526	368.900
	Medlemsbidrag kan fordeles således		
	Kontrakter med bonusordning	80.198	31.712
	Markedsrenteprodukter	288.327	337.187
	I alt	368.526	368.900
	Medlemsbidrag fordelt efter medlemmers bopæl		
	Danmark	366.357	366.483
	Andre EU-lande	1.728	1.749
	Øvrige lande	441	668
	I alt	368.526	368.900
	Antal medlemmer, hvor pensionsordning er tegnet som led i ansættelsesforhold	12.369	12.597
	Heraf antal medlemmer med markedsrentekontrakter	10.208	10.351
3	Renteindtægter og udbytter mv.		
	Udbytte af kapitalandele	11.021	67.323
	Udbytte af investeringsforeningsandele	0	1.309
	Renter af obligationer	115.666	188.031
	Øvrige renteindtægter	924	863
	Indeksregulering	168.590	-22.302
	Renteafdækningsinstrumenter	41.599	39.489
	Renteindtægter og udbytter mv., i alt	337.801	274.714
4	Kursreguleringer		
	Kapitalandele	93.594	111.253
	Investeringsforeningsandele	217.262	1.163.666
	Obligationer	-97.793	-6.337
	Pantesikrede udlån	0	130
	Afledte finansielle instrumenter	136.841	8.790
	Indlån i kreditinstitutter	-1.044	4.792
	Øvrigt	13	0
	Kursreguleringer, i alt	348.874	1.282.295

5 Administrationsomkostninger

Pensionskassen indgår i administrationsfællesskabet Sampension Administrationselskab A/S, som ISP har indgået administrationsaftale med. Alle medarbejdere er ansat i og aflønnes af Sampension Administrationselskab A/S. Pensionskassens andel heraf afregnes via administrationsvederlaget. Vederlag til bestyrelsen afholdes dog direkte af pensionskassen. Administrerende direktør samt ansatte i kontrolfunktioner er endvidere ansat i pensionskassen. Indtil 1. juli 2019 blev pensionskassen administreret af AP Pension, og lønomkostninger mv. relateret til pensionskassen for 1. halvår 2019 blev afholdt direkte af ISP. I administrationsomkostninger ifm. pensions- og investeringsvirksomhed indgår følgende personaleudgifter:

Lønninger og vederlag	-846	-4.403
Pension	-1	-525
Andre udgifter til social sikring	0	-1
Refusioner	0	36
Lønsumsafgift mv.	0	-601

Personaleudgifter, i alt	-847	-5.495
---------------------------------	-------------	---------------

Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede	-	2
---	---	---

Vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere

Fra 1. juli 2019 er vederlag til direktion og ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil, fordelt efter ejerandele til de enheder, der indgår i og ejer administrationsfællesskabet Sampension Administrationselskab A/S. ISP ejer 6 % af Sampension Administrationselskab A/S. ISP's andel af administrerende direktør Hasse Jørgensens samlede vederlag på 6,6 mio. kr. inklusive ekstraordinær feriegodtgørelse pga. ny ferielov (2019: 6,1 mio. kr.) udgør 0,39 mio. kr. (2. halvår 2019: 0,18 mio. kr.). Administrerende direktør Karin Elbæk Nielsen (fratrådt 1. juli 2019) optjente i 2019 fast løn inkl. pension på 1.646 t. kr., samt en stay-on bonus på 425 t. kr.

Bestyrelseshonorar

Lars Bytoft, formand	-240	-241
Lars Kehlet Nørskov, næstformand	-120	-120
Michael Herold	-100	-100
Lisa Frost Sørensen	-140	-140
Peter Kjær Østergaard	-100	-100
Søren Skibstrup Eriksen (tiltrådt 01.07.2019)	-100	-50
Finn Rosendal Larsen (fratrådt 30.06.2019)	-	-50

	-800	-801
--	-------------	-------------

Antal personer	6	6
----------------	---	---

2020

2019

Antal personer

Optjent fast løn inkl. pension

Antal personer

Optjent fast løn inkl. pension

Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil *)

Sampension (2020 og 2. halvår 2019)	8	-964	9	-572
AP Pension (1. halvår 2019)	-	-	15	-1.155

*) Oplysninger om variabel løn, herunder oplysning om fordeling af variabel løn på tildelte, udbetalte og udskudte dele samt om fordeling på kontanter og efterstillet gæld er udeladt, da det ville medføre oplysning om enkeltpersoners individuelle løn.

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for ledelsen eller udbetalt variabel løn til ledelsen, og der er heller ikke pensionsforpligtelser udover løbende pensionsbidrag, som indgår i ovennævnte omkostninger.

I henhold til "Bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringselskaber og forsikringsholdingvirksomheder" er der offentliggjort en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Disse oplysninger fremgår af selskabets hjemmeside på isp.dk/bestyrelse.

Note 5 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 5 fortsat

		PENSIONS KASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
Samlet honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer			
PwC			
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab			
	Lovpligtig revision af årsregnskabet	-338	-406
	Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-59	-57
	Skatterådgivning	-174	-138
	Andre ydelser	0	0
		-572	-601
Deloitte			
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab			
	Lovpligtig revision af årsregnskabet	-	-60
	Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-	-75
	Skatterådgivning	-	-
	Andre ydelser	-	-19
		0	-154
Alle beløb er inkl. moms			
PwC Statsautoriseret Revisionspartnerselskab har ud over lovpligtig revision af årsregnskabet samt afgivelse af øvrige lovpligtige erklæringer med sikkerhed afgivet erklæring om ÅOP & ÅOK samt ydet momsmæssig rådgivning.			
6 Udbetalte ydelser			
	Pensionssummer ved død	0	-1.136
	Pensionssummer ved kritisk sygdom	0	-1.598
	Pensionssummer ved udløb	-10.529	-25.348
	Pensions- og renteydelser	-685.498	-684.199
	Udtrædelsesgodtgørelser mv.	-84.913	-78.263
	Præmie vedr. gruppelevsordning	-15.384	-1.078
	Udbetalte ydelser, i alt	-796.323	-791.622
7 Immaterielle aktiver			
	Kostpris pr. 1. januar	0	42.475
	Afgang i årets løb	0	-42.475
	Kostpris pr. 31. december	0	0
	Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	0	-40.267
	Årets afskrivninger	0	-2.208
	Tilbageførte afskrivninger	0	42.475
	Ned- og afskrivninger pr. 31. december	0	0
	Bogført værdi pr. 31. december	0	0

		PENSIONS KASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
8 Kapitalandele i associerede virksomheder			
	Bogført værdi pr. 1. januar	214.365	551.715
	Tilgang i året	0	0
	Afgang i året	-3.944	-343.538
	Årets resultat	-7.439	6.188
Kapitalandele i associerede virksomheder, i alt		202.982	214.365
	Indgår i posten Kapitalandele i associerede virksomheder	32.430	32.748
	Indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 10	170.553	181.618
		2020	2019
		Ejer- andel	Resultat
		Egen- kapital	
		Ejer- andel	Resultat
		Egen- kapital	
Associerede virksomheder består af:			
	BI BIOMED.VEN.IV K/S, København*	37%	-20.416
	Genesta Nordic RE Core Plus, København*	44%	24.936
			7.440
			505.394
			37%
			-3.718
			28.518
			44%
			72.954
			507.566
*Seneste offentliggjorte årsrapporter for 2019 og 2018.			
9 Afledte finansielle instrumenter			
2020		Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
Renteafdækningsinstrumenter mv.:			
	Renteswaps	394.354	48.200
	Swaptions	4.241	4.405
	CDS'er	11.334	0
	Option på futures	459	0
	Renteafdækningsinstrumenter, i alt	410.387	52.605
	Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	106.000	3.118
Afledte finansielle instrumenter, i alt		516.387	55.723
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter		400.271	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 10		116.116	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 14			55.723
Bogført værdi, netto (aktiv)		460.664	

note 9 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 9 fortsat

		PENSIONS KASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
	Der er indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter. Selskabet har modtaget sikkerhedsstillelse svarende til en dagsværdi på Selskabet har stillet sikkerhed svarende til en dagsværdi på	526.068 0	399.677 -39.156
	Collateral, netto (aktiv)	526.068	360.521
<p>Herudover er der i 2020 til effektiv porteføljestyling i markedsrentemiljøet anvendt aktiefutures med en samlet eksponering på -281 mio. kr. (2 mio. kr. i 2019) og i gennemsnitsmiljøet -34,7 mio. kr. (0 mio. kr. i 2019). Til afdækning af renterisiko på obligationsbeholdningen er der i 2020 anvendt obligationsfutures med en samlet eksponering på -161 mio. kr. (-50,5 mio. kr. i 2019) i markedsrente og -602 mio. kr. (-444 mio. kr. i 2019) i gennemsnitsrente. Da der foretages løbende afregning af gevinst/tab, er dagsværdien nul.</p>			
		Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
	2019		
	Renteafdækningsinstrumenter mv.:		
	Renteswaps	275.013	50.342
	Swaptions	2.031	2.630
	CDS'er	66.542	0
	Option på futures	167	5.051
	Renteafdækningsinstrumenter, i alt	343.753	58.023
	Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	34.029	14.250
	Afledte finansielle instrumenter, i alt	377.782	72.273
	Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	279.024	
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 10	98.758	
	Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 14		72.273
	Bogført værdi, netto (aktiv)	305.508	
	T. kr.	2020	2019
10	Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter		
	3 i 1 Livspension		
	Kapitalandele i associerede virksomheder	170.553	181.618
	Kapitalandele	2.120.869	1.484.666
	Investeringsforeningsandele	5.432.817	5.379.069
	Obligationer	3.560.098	5.189.225
	Indlån i kreditinstitutter	375.121	1.000.725
	Afledte finansielle instrumenter, jf. note 9	116.116	98.758
	Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, i alt	11.775.573	13.334.060

		PENSIONSKASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
11	Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter		
	Ændringen i pensionshensættelserne specificeres således		
	Pensionshensættelser primo	3.492.002	3.148.675
	Kollektivt bonuspotentiale primo	-3.723	-4.493
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale primo	-16.437	0
	Risikomargen dækket af egenkapitalen primo	-189.025	-34.598
	Akkumuleret værdiregulering primo	-1.689.698	-1.138.865
	Retrospektive pensionshensættelser primo	1.593.121	1.970.719
	Korrektioner til primo:		
	Negativ bonus overført til akkumuleret værdiregulering	0	-284.824
	Hensættelse til gruppelev overført til Anden gæld	0	-33.265
	Retrospektive pensionshensættelser primo	1.593.121	1.652.630
	Medlemsbidrag	80.198	31.712
	Afkasttilskrivning før PAL	62.134	37.399
	PAL heraf	-8.539	-4.592
	Overført mellem klasse I og klasse III	1.078.227	0
	Pensionsydelse	-159.636	-149.546
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-2.125	-1.604
	Risikogevinst/tab efter tilskrivning af risikobonus	1.624	8.571
	Medlemmernes gruppelevspræmier	-14	-372
	Andet	11.261	18.923
	Retrospektive pensionshensættelser ultimo	2.656.252	1.593.121
	Akkumuleret værdiregulering ultimo	1.915.271	1.689.698
	Kollektivt bonuspotentiale ultimo	3.723	3.723
	Regulering af bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	24.073	0
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale ultimo	26.694	16.437
	Risikomargen dækket af egenkapitalen ultimo	158.643	189.025
	Pensionshensættelser, i alt	4.784.657	3.492.002
	Pensionshensættelserne specificeres således		
	Rentegruppe A (gennemsnitlig grundlagsrente 0,25 % - 1,25 %)		
	Garanterede ydelser	2.990	4.199
	Individuelt bonuspotentiale	73	0
	Risikomargen	36	356
	Rentegruppe A, i alt	3.100	4.555
	Rentegruppe B (gennemsnitlig grundlagsrente 1,25 % - 2,25 %)		
	Garanterede ydelser	643.682	532.590
	Risikomargen	50.119	53.695
	Rentegruppe B, i alt	693.802	586.285
	Rentegruppe C (gennemsnitlig grundlagsrente 2,25 % - 3,25 %)		
	Garanterede ydelser	213.594	185.798
	Risikomargen	13.926	12.027
	Rentegruppe C, i alt	227.521	197.825
	Rentegruppe D (gennemsnitlig grundlagsrente 3,25 % - 4,25 %)		
	Garanterede ydelser	2.570.400	2.550.380
	Risikomargen	128.221	149.234
	Rentegruppe D, i alt	2.698.621	2.699.614

note 11 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 11 fortsat

		PENSIONS KASSE	
Note	T. kr.	2020	2019
	Rentegruppe F (særlig ugaranteret)		
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	1.157.891	0
	Rentegruppe F, i alt	1.157.891	0
	Rentegrupper, i alt	4.780.934	3.488.280
	Risikogrupper		
	Kollektivt bonuspotentiale	3.723	3.723
	Risikogrupper, i alt	3.723	3.723
	Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	4.784.657	3.492.002
	Total		
	Garanterede ydelser	3.430.667	3.272.968
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	1.157.891	0
	Individuelt bonuspotentiale	73	0
	Kollektivt bonuspotentiale	3.723	3.723
	Risikomargen	192.303	215.312
	Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	4.784.657	3.492.002
12	Pensionshensættelser til markedsrenteprodukter		
	Ændringen i pensionshensættelserne specificeres således		
	Pensionshensættelser primo	12.857.426	12.133.892
	Akkumuleret værdiregulering, primo	-29.667	-2.229
	Retrospektive pensionshensættelser primo	12.827.759	12.131.663
	Medlemsbidrag	286.265	337.187
	Investeringsafkast før PAL	273.106	1.244.330
	PAL af afkast	-35.949	-186.553
	Overført mellem klasse I og klasse III	-1.078.227	0
	Pensionsydelse	-636.687	-641.475
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-4.670	-8.455
	Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	24.623	-39.593
	Medlemmernes gruppelevs præmier	0	-5.955
	Betaling for garanti	-2.231	-1.814
	Andet	11.862	-1.575
	Retrospektive pensionshensættelser ultimo	11.665.851	12.827.759
	Akkumuleret værdiregulering, ultimo	65.485	29.667
	3 i 1 Livspension hensættelser ultimo	11.731.336	12.857.426
	Ændringen i Linkpension kontraktens hensættelser specificeres således		
	Unit-linked hensættelser primo	0	0
	Bruttopræmier	2.063	0
	Investeringsafkast	200	0
	Forsikringsydelse	-259	0
	Linkpension hensættelser ultimo	2.003	0
	Hensættelser til markedsrenteprodukter, i alt	11.733.339	12.857.426
	Forsikringer tegnet uden garanti om minimumsforrentning	11.107.420	12.221.809
	Forsikringer tegnet med garanti om minimumsforrentning (Seniorordningen)	625.919	635.617
	Ændring i pensionshensættelser fordeler sig således		
	Ændring i hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	-1.292.654	-343.328
	Ændring i hensættelser til markedsrenteprodukter	1.124.087	-723.534
	Bonusbetalt præmie til gruppelev ført direkte på balancen	162	-3.929
	Ændring i hensættelser pga gruppelev overført til Anden gæld	0	-33.265
	Andet	7.659	-7.660
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	-160.746	-1.111.716

Note	T. kr.	PENSIONS KASSE	
		2020	2019
13	Gæld til kreditinstitutter		
	Repoer	970.964	1.268.602
	Bankgæld	97.187	11.505
	Gæld til kreditinstitutter, i alt	1.068.151	1.280.107
	Af bankgælden forfalder i det kommende år	1.068.151	1.280.107
	Efter 5 år er restgælden (indekseret)	0	0
14	Anden gæld		
	Afledte finansielle instrumenter, jf. note 9	55.723	72.273
	Gæld vedrørende obligationskøb	48.683	134.510
	Diverse finansiell gæld	289	274
	Skyldig pensionsafkastskat mv.	140.968	229.559
	Anden gæld, i alt	245.663	436.616
15	Eventualforpligtelser		
	Indgåede aftaler om deltagelse i senere investeringer i fonde mv. (investeringstilsagn) udgør	1.090.683	1.324.923
	Eventualforpligtelser, i alt	1.090.683	1.324.923
16	Pantsætninger		
	Margindeponeringer vedrørende futures	55.476	24.915
	Obligationer solgt som led i repogæld	859.885	449.069
	Til dækning af "Pensionsmæssige hensættelser, i alt" er der registreret nettoaktiver for	17.071.599	16.918.374
	Beløbet vedrører følgende poster:		
	Kapitalandele	928.977	550.561
	Investeringsforeningsandele	8.177.329	6.967.459
	Obligationer	7.066.793	9.400.354
	Kontante indskud	426.086	0
	Øvrige	472.414	0
	Registrerede aktiver, i alt	17.071.599	16.918.374
	Heraf vedrørende markedsrenteprodukter	11.671.932	12.827.060

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	T. kr.	PENSIONS KASSE	
		2020	2019
17	Realiseret resultat for rente-, omkostnings- og risikogrupper		
	Gennemsnitsrenteprodukter		
	Rentegrupper, i alt		
	Realiseret renteresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-8.191	-242.026
	Pensionsafkastskat	-38.496	-40.273
	Til fordeling efter pensionsafkastskat	-46.687	-282.299
	Tilskrevet bonus	31.586	31.590
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, rentegrupper	-2.903	10.622
	Fordelt til egenkapitalen	-18.004	-240.088
	Omkostningsgrupper, i alt		
	Omkostningsbidrag	4.333	2.072
	Faktiske administrationsomkostninger	-924	-1.825
	Realiseret omkostningsresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	3.409	247
	Tilskrevet bonus	-2.208	-469
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, omkostningsgrupper	0	0
	Omkostningsresultat, som dækkes af egenkapitalen	1.201	-222
	Omkostningsresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	0,02%	-0,01%
	Risikogrupper, i alt		
	Realiseret risikoresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-16.799	-25.126
	Tilskrevet bonus	15.175	16.556
	Risikoresultat, som dækkes af egenkapitalen	-1.624	-8.571
	Risikoresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	-0,19%	-0,28%
	Skyggekonti		
	Skyggekonti pr. 1. januar	42.417	148.458
	Indhentning af skyggekonto i året	-31.338	0
	Nedskrivning som følge af overgangsregel	-11.079	-106.042
	Skyggekonti pr. 31. december	0	42.417
	Udlægskonto		
	Udlægskonto pr. 1. januar	459.660	219.572
	Udlæg i året	49.341	240.088
	Udlægskonto pr. 31. december	509.001	459.660

Note

18 Finansielle instrumenter indregnet til dagsværdi

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser indregnes til dagsværdi eller amortiseret kostpris, jf. note 1. Dagsværdien er den pris, der kan opnås ved salg af et aktiv eller skal betales for overdragelse af en forpligtelse i en normal transaktion mellem uafhængige parter på målingstidspunktet. Dagsværdien bestemmes ud fra følgende hierarki:

Niveau 1 - noterede priser

Noterede priser anvendes, hvor der eksisterer et aktivt marked for de enkelte aktiver. Som udgangspunkt anvendes lukkekursen på balancedagen.

Niveau 2 - observerbare input

For noterede papirer, hvor lukkekursen ikke afspejler dagsværdien, fastsættes dagsværdien ud fra noterede kurser på lignende aktiver eller forpligtelser eller ud fra andre værdiansættelsesmetoder, som er baseret på observerbare markedsinput, fx input fra banker eller lignende. For afledte finansielle instrumenter anvendes vurderingsteknikker, som er baseret på observerbare markedsdata som rentekurver og valutakurser mv.

Niveau 3 - ikke observerbare input

For en væsentlig del af investeringerne kan værdiansættelsen ikke alene baseres på observerbare markedsdata. For disse aktiver anvendes værdiansættelsesmodeller, der kan indebære skøn over aktuelle markedsforhold og den fremtidige udvikling heri. I note 1 om anvendt regnskabspraksis er de anvendte værdiansættelsesmetoder nærmere beskrevet.

Mio. kr.	2020			2019		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Finansielle aktiver						
Kapitalandele i associerede virksomheder	0	0	203	0	0	214
Kapitalandele	1.096	0	1.407	490	0	1.128
Investeringsforeningsandele	6.097	0	0	5.450	0	0
Obligationer	7.072	766	511	6.017	3.198	325
Afledte finansielle instrumenter	0	516	0	0	378	0
Indlån i kreditinstitutter	167	0	0	846	0	0
Likvide beholdninger	461	0	0	502	0	0
Finansielle aktiver i alt	14.894	1.282	2.120	13.305	3.576	1.667
Finansielle gældsposter						
Repoer	971	0	0	1.269	0	0
Bankgæld	97	0	0	12	0	0
Afledte finansielle instrumenter	0	56	0	0	72	0
Gæld vedr. obligationskøb og afvikling af repoer mv.	49	0	0	135	0	0
Finansielle gældsposter i alt	1.117	56	0	1.415	72	0
Nettoaktiver i alt	13.777	1.226	2.120	11.890	3.503	1.667
Heraf udgør Gennemsnitsrente og Kapitalgrundlag	4.333	813	338	2.209	1.649	167
Heraf udgør Markedsrente	9.444	413	1.782	9.681	1.854	1.500
Total	13.777	1.226	2.120	11.890	3.503	1.667

note 18 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 18 fortsat

18 Finansielle instrumenter indregnet til dagsværdi (fortsat)

Specifikation af værdiansættelse baseret på Niveau 3

Mio. kr.	Værdi primo 1. januar 2020	Værdi- reguleringer	Køb/salg/ afvikling	Værdi ultimo 31. dec. 2020
Kapitalandele i associerede virksomheder	214	-7	-4	203
Kapitalandele	1.342	55	10	1.407
Obligationer	325	-19	204	511
Total	1.882	29	210	2.120

Mio. kr.	Værdi primo 1. januar 2019	Værdi- reguleringer	Køb/salg/ afvikling	Værdi ultimo 31. dec. 2019
Kapitalandele i associerede virksomheder	552	6	-344	214
Kapitalandele	700	-14	441	1.128
Obligationer	0	0	325	325
Total	1.252	-8	423	1.667

For nærmere beskrivelse af værdiansættelsesteknikker og input henvises til Note 1 Anvendt regnskabspraksis.

19 Oversigt over beholdninger og afkast

Beholdninger og afkast Mio. kr	Markedsværdi		Afkast 2020 i pct. p.a.
	Primo	Ultimo	
Gennemsnitsrente			
Grunde og bygninger	89	229	1,8%
Noterede kapitalandele	50	665	2,4%
Unoterede kapitalandele	8	62	-6,8%
Kapitalandele, i alt	58	727	1,8%
Stats- og realkreditobligationer	3.456	2.932	2,1%
Indeksobligationer	137	148	-0,2%
Kreditobligationer og emerging markets-obligationer	66	174	-3,0%
Udlån mv.	0	0	-
Obligationer og udlån mv., i alt	3.659	3.254	1,8%
Øvrige investeringsaktiver	148	86	-
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	-629	408	124,7%
Total	3.326	4.703	7,6%
Markedsrente			
Grunde og bygninger	982	1.191	1,3%
Noterede kapitalandele	5.533	5.636	2,2%
Unoterede kapitalandele	373	458	-4,4%
Kapitalandele, i alt	5.906	6.094	1,8%
Stats- og realkreditobligationer	4.041	2.419	2,1%
Indeksobligationer	211	123	-0,2%
Kreditobligationer og emerging markets-obligationer	827	1.419	-2,9%
Udlån mv.	0	0	-
Obligationer og udlån mv., i alt	5.080	3.960	1,0%
Øvrige investeringsaktiver	980	416	-4,6%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	19	90	-
Total	12.967	11.751	2,8%

Specifikationerne er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse § 96 og kan ikke umiddelbart afstemmes med regnskabet's tal. Årsafkastet er beregnet som daglige tidsvægtede afkast. På pensionskassens hjemmeside findes en oversigt over Pensionskassens samlede aktieportefølje: isp.dk/om-isp/finansiell-informati-on/aktiver

Noter til regnskabet (fortsat)

20 Markedsrenteprodukter, afkast mv. pr. investeringsprofil

År til pension	2020			2019		
	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Afkast i pct.	Risiko	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Akast i pct.	Risiko
Markedsrenteordningen						
Investeringsprofil med høj risiko						
År til pension						
30 år	0,07%	2,8%	5,75	-	-	-
15 år	0,05%	2,8%	5,75	-	-	-
5 år	0,08%	2,8%	5,50	-	-	-
5 år efter	0,06%	2,6%	5,25	-	-	-
Ikke livscyklus	-	-	-	4,73%	15,8%	4,50
Investeringsprofil med moderat risiko						
År til pension						
30 år	0,27%	2,7%	5,25	-	-	-
15 år	1,93%	2,7%	5,25	-	-	-
5 år	2,23%	2,6%	4,75	-	-	-
5 år efter	2,43%	2,4%	4,50	-	-	-
Ikke livscyklus	-	-	-	88,04%	10,6%	3,75
Investeringsprofil med lav risiko						
År til pension						
30 år	0,00%	2,4%	4,50	-	-	-
15 år	0,03%	2,4%	4,50	-	-	-
5 år	0,10%	2,2%	4,25	-	-	-
5 år efter	0,10%	1,7%	3,50	-	-	-
Ikke livscyklus	-	-	-	2,23%	5,0%	2,00
Seniorordningen						
År til pension						
Ikke livscyklus	4,80%	1,6%	3,25	5,01%	4,3%	2,00

Der er taget udgangspunkt i en pensionsalder på 67 år.

21 Supplerende nøgletal for produkter

	2020		2019	
	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.
Gennemsnitsrente				
Rentegruppe A (gns. grundlagsrente 0,25 % - 1,25 %)	0,4%	2,7%	8,9%	0,0%
Rentegruppe B (gns. grundlagsrente 1,25 % - 2,25 %)	11,5%	0,0%	8,1%	0,0%
Rentegruppe C (gns. grundlagsrente 2,25 % - 3,25 %)	9,7%	0,0%	8,5%	0,0%
Rentegruppe D (gns. grundlagsrente 3,25 % - 4,25 %)	6,4%	0,0%	9,5%	0,0%
Rentegruppe F (særlig ugaranteret)	6,2%	2,1%	-	-
Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat				
		I alt i pct.		I alt i pct.
Gennemsnitsrente, i alt		7,2%		9,0%
Markedsrente, i alt		2,3%		10,3%

22 5 års hoved- og nøgletal**5 års hovedtal**

Mio. kr.	2020	2019	2018	2017	2016
Medlemsbidrag	369	369	397	379	385
Pensionsydelse	-796	-792	-832	-798	-762
Investeringsafkast	638	1.520	-101	915	1.014
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-6	-10	-29	-15	-12
Pensionsteknisk resultat	-79	-246	29	-142	-8
Årets resultat	-47	-249	21	-126	8
Pensionsmæssige hensættelser, i alt	16.518	16.349	15.283	15.850	15.379
Egenkapital	578	625	873	853	979
Aktiver, i alt	18.410	18.695	16.395	17.036	16.724

5 års nøgletal

	2020	2019	2018	2017	2016
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	7,2%	9,1%	3,6%	1,6%	8,7%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	2,4%	10,4%	-1,6%	7,3%	6,2%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	4,75	3,75	3,75	3,75	3,75
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,04%	0,06%	0,19%	0,09%	0,08%
Omkostninger i kr. pr. medlem	480	722	2.064	1.035	864
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-7,8%	-33,2%	2,4%	-13,8%	0,8%

Der henvises til nøgletalsdefinitioner side 58.

23 Risikostyring

Pensionskassens risici kan overordnet inddeles i:

- 1) Risici som i væsentligt omfang ligger indenfor virksomhedens kontrol, og som pensionskassens risikostyringssystem løbende identificerer, måler, overvåger samt rapporterer. Disse risici omfatter investerings-, forsikrings- og operationelle risici.
- 2) Risici som ligger udenfor virksomhedens kontrol, og i vid udstrækning er rammevilkår, som pensionskassens aktiviteter skal tilpasses ved ændringer. De udefrakommende risici dækker over regulatorisk risiko, omdømmerisiko og en række andre eksterne og strategiske risici. Disse risici overvåges af organisationen, og indgår i udviklingen af strategien.

Den samlede styring af investeringsaktiver og pensionsmæssige hensættelser har til formål at sikre medlemmerne det størst mulige afkast og de bedst mulige forsikringsdækninger under behørig hensyntagen til risikoen, herunder den solvensmæssige stilling.

Bestyrelsen har besluttet appetitten for de væsentligste risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikoeksponering og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

I det følgende er der redegjort for håndteringen af de væsentligste kvantificerbare risikofaktorer.

Markedsrenteprodukter uden garanti

Hovedparten af pensionskassens medlemmer har produktet 3 i 1 Livspension. Finansielle risici for markedsrenteprodukterne 3 i 1 Livspension og Linkpension påhviler forsikringstagerne.

Den aldersbestemte allokering i 3 i 1 Livspension er overordnet fastsat ved årgangspuljers allokering på basisfonde. Der anvendes 3 basisfonde til 3 i 1 Livspension: Obligationer, aktier og alternative investeringer. Kunderne i 3 i 1 Livspension kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler, lav, moderat og høj risikoprofil.

For 3 i 1 Livspension er målsætningen at maksimere afkastet, så de yngste årgange opnår et afkast tæt på afkastet i aktiemarkedet med en mindre risiko gennem en vis risikospredning. De ældste årgange har en risiko tæt på afkastet på obligationsmarkedet med et højere forventet afkast gennem en vis risikospredning. Allokeringen mellem basisfondene for de enkelte årgange er fastlagt af bestyrelsen.

Bestyrelsen har fastsat rammer for, hvilke typer af investeringer basisfondene må indeholde. Herudover har bestyrelsen sat rammer for markedsrisikoen i basisfondene.

Garantiordningen, Seniorordningen og egenkapitalen

Garantiordningen, der er et garanteret gennemsnitsrenteprodukt, og Seniorordningen, der er et markedsrenteprodukt med afkastgaranti, bidrager især til risikoen sammen med egenkapitalens egne investeringer. Risikoen er knyttet til samspillet mellem investeringsaktiverne og pensionsforpligtelserne, da der opstår tab, hvis ikke aktiverne er tilstrækkelige til at dække hensættelserne. Derfor balanceres risikoen ift. reservernes størrelse.

Bestyrelsen har fastsat rammerne for den overordnede investeringspolitik og for de finansielle risici. Den overordnede risiko holdes på et acceptabelt niveau, dels ved at sikre en passende risikospredning på overordnede aktivklasser, dels ved rammer for den samlede Value-at-Risk (VaR), der bliver overvåget i en egenudviklet VaR-model.

Pensionskassen anvender Solvens II diskonteringsrentekurven inkl. volatilitetsjustering (VA) til opgørelse af pensionshensættelserne i Garantiordningen og Seniorordningen. Diskonteringsrentekurven baseres på markedsrenter indtil 20-års punktet, hvorefter kurven konvergerer mod en myndighedsfastsat ultimativ forwardrente svarende til de langsigtede forventninger til inflation og realvækst. VA-tillægget har til formål at mindske sårbarheden overfor markedsvolatilitet og derved begrænse procyklisk investeringsadfærd.

Egenkapitalen har sin egen investeringsportefølje, der også indeholder pensionskassens strategiske aktieinvesteringer.

FINANSIELLE RISICI

De finansielle risici stammer hovedsageligt fra Garantiordningen, Seniorordningen og egenkapitalen. Der er fastlagt en konservativ risikoprofil i disse porteføljer. Herunder gennemgås de væsentligste finansielle risici.

ISP er følsom overfor ændringer i VA-tillægget, som har spillet en væsentlig rolle under corona-krisen, hvor det har bidraget med en tilsigtet styrkelse af kapitalforholdene.

Væsentlige finansielle risici opstår som følge af en tilsigtet risikoeksponering. Her udgør kreditspændsrisiko en betydelig faktor, dog med hovedvægt på obligationer med lav kreditrisiko. Risikoen består i tab som følge af en udvidelse af kreditspændet eller som følge af misligholdelse, der fører til tab på obligationer, lån mv.

Renterisiko opstår især som følge af de garanterede forpligtelser i Garantiordningen og Seniorordningen. Det tilstræbes at afdække rentebaserede ændringer i diskonteringsrentekurven bedst muligt for at sikre stabilitet i kapitalgrundlaget på kort sigt. Dette sker især ved brug af afledte finansielle instrumenter som renteswaps, swaptioner samt statsobligationer. Som følge af den høje afdækningsgrad er renterisikoen begrænset.

Eksponeringer mod noterede aktier, obligationer med mere væsentlige kreditrisici og infrastruktur bidrager i begrænset omfang til risikoen i porteføljen.

Pensionskassen afdækker valutakursrisici på investeringer denomineret i udenlandsk valuta i henhold til bestyrelsens retningslinjer herfor, såfremt værdien af den enkelte valuta udgør over 2 % af de samlede investeringsaktiver. For andre valutaer end DKK og EUR foretages afdækning af valutaeksponeringen inden for en ramme på mellem 50-100 % afhængigt af aktivet.

Koncentrationsrisiko og illikviditetsrisiko er af mindre væsentlig betydning. Pensionskassens risikostyrings-system, der bl.a. omfatter et værdiansættelsesudvalg, er tilrettelagt med henblik på at sikre løbende markeds-værdifastsættelse og styring af illikvide aktiver.

ISP er også eksponeret overfor modpartsrisiko, dvs. risiko for at lide tab, fordi en modpart i finansielle kontrakter ikke kan leve op til sine forpligtelser. Modpartsrisici styres gennem sikkerhedsstillelse og rammer for nettomellemværendet med de relevante finansielle institutioner. Der er tillige fastsat rammer for størrelsen af enkeltinvesteringer og større koncentrationsrisici. Sikkerhedsstillelsen betyder, at modpartsrisiko er mindre væsentlig.

Ansvarlige investeringer

Ansvarlighed i investeringerne er en forudsætning for at kunne skabe et langsigtet højt afkast. Klimamål, skattetransparens og aktivt ejerskab står på pensionskassens liste over, hvordan man investerer ansvarligt. Bestyrelsen har opstillet en række krav og betingelser til sikring af ansvarlighed i investeringerne i politikker og retningslinjer.

FORSIKRINGSRISICI

Forsikringsrisici stammer hovedsageligt fra Garantiordningens ydelsesgarantier, og omfatter risiko for højere forpligtelser som følge af risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invalidehyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt.

Særligt levetidsrisiko udgør en væsentlig risikofaktor for ISP. Levetidsforudsætningerne opgøres ud fra Finanstilsynets levetidsmodel, der dels baseres på virksomhedens egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes til fremtidige pensions- og forsikringsydelser i tilfælde af et medlems invaliditet eller død.

Note 23 fortsat

OPERATIONELLE RISICI

Operationelle risici er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller eksterne begivenheder, herunder cyber-risiko.

For at reducere operationelle risici er der i relation til såvel pensionsvirksomheden som investeringsvirksomheden etableret forretningsgange, som sikrer, at risiciene overvåges og minimeres. Herudover er der for visse aktivtyper tegnet forsikringsdækning. Der sker løbende registrering af operationelle hændelser samt opfølgning og rapportering af disse til revisionsudvalget, og under særlige omstændigheder også direkte til bestyrelsens formandskab.

OUTSOURCING

ISP har outsourcet opgaver på kritiske eller vigtige aktivitetsområder for at opnå omkostningsbesparelser og adgang til specialkompetencer. Bestyrelsen har fastsat retningslinjer for outsourcing af kritiske eller vigtige aktivitetsområder for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at outsourcingaftaler og -aktiviteter behandles efter bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning om outsourcing.

Den løbende overvågning af outsourcete aktiviteter reguleres i forretningsgange, som sikrer rapportering til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse fx ved løbende driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv.

RAPPORT OM SOLVENS OG FINANSIEL SITUATION

Pensionskassens risikostyring er uddybende beskrevet i rapporten Solvens og Finansiell Situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på isp.dk/aarsrapport.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020 for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører.

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2020.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som pensionskassen kan påvirkes af.

Hellerup, den 22. marts 2021

Direktionen

Hasse Jørgensen
Adm. direktør

/ Pernille Henriette Vastrup
Direktør for økonomi

Bestyrelsen

Lars Bytoft
(Formand)

Lars Kehlet Nørskov
(Næstformand)

Søren Skibstrup Eriksen

Michael Herold

Lisa Frost Sørensen

Peter Kjær Østergaard

Intern revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2020 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed for så vidt angår årsregnskabet for pensionskassen.

Vores konklusion er i overensstemmelse med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget samt bestyrelsen.

Den udførte revision

Vi har revideret årsregnskabet for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2020. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Hellerup, den 22. marts 2021

Gert Stubkjær
Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Årsregnskabet for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniørers for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020 omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af pensionskassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører den 25. april 2019 for regnskabsåret 2019. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på to år frem til og med regnskabsåret 2020.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2020. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<p>Måling af pensionsmæssige hensættelser Pensionskassen har pensionsmæssige hensættelser for i alt 16.518 mio. kr., hvilket udgør 90 % af pensionskassens samlede balance.</p> <p>Hensættelserne består primært af pensionshensættelser til gennemsnitsrente og markedsrente.</p> <p>Hensættelserne er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige placering og omfang af fremtidige betalinger til medlemmerne.</p> <p>De aktuarmæssige forudsætninger omfatter væsentligst rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolicesandsynlighed samt omkostninger.</p> <p>Vi fokuserede på måling af pensionsmæssige hensættelser, fordi opgørelse af hensættelserne er kompleks og subjektiv og dermed i høj grad er baseret på regnskabsmæssige skøn.</p> <p>Der henvises til årsregnskabet omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt "Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter" i note 11 og "Pensionshensættelser til markedsrenteprodukter" i note 12.</p>	<p>Vi vurderede og testede forretningsgange og relevante interne kontroller, der er etableret for at sikre, at pensionsmæssige hensættelser måles korrekt.</p> <p>I forbindelse med revisionen anvendte vi vores egne aktuarer til at vurdere de af pensionskassen anvendte aktuarmæssige modeller og forudsætninger samt de foretagne beregninger, herunder nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme.</p> <p>Vi vurderede og udfordrede de væsentligste aktuarmæssige forudsætninger såsom rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolicesandsynlighed samt omkostninger ud fra vores erfaring og branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelserne.</p>

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere pensionskassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, 22. marts 2021

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Per Rolf Larssen
statsautoriseret revisor
mne24822

Claus Christensen
statsautoriseret revisor
mne33687

Nøgletalsdefinitioner

Finanstilsynets nøgletal

Nøgletal er beregnet i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser

Afkastprocent =
$$\frac{\text{Investeringsafkast vedr. gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter} \times 100}{\text{Forsikringsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtede ind- og udbetalinger for gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter}}$$

Nøgletallet er beregnet pengevægtet. Afkastmål kan opdeles i to typer, det pengevægtede og det tidsvægtede afkast:

Det pengevægtede afkast viser den faktiske forrentning - eller relative værditilvækst - som porteføljen har opnået i perioden, inklusive forrentning af periodens nettoindbetalinger. Det pengevægtede afkast viser således den faktiske forrentning over perioden.

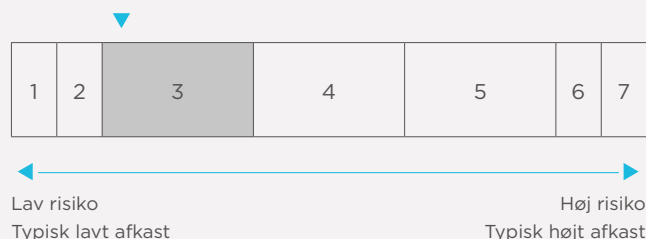
Det tidsvægtede afkast viser den forrentning, der ville være opnået, hvis der ikke havde været betalinger til eller fra porteføljen i perioden. Det tidsvægtede afkast er et udtryk for "performance", som er anvendeligt til sammenligning med et benchmark eller med andre investorerens afkast inden for samme aktivkategori.

Risiko på afkast vedr. markedsrenteprodukter = Opgøres som standardafvigelsen (SD) på det månedlige afkast relateret til markedsrenteprodukter over de seneste 36 måneder ved anvendelse af følgende skala 1-7:

Risikoklasse	Pct.	
	SD \geq	SD<
1,00	0,00	0,50
2,00	0,50	2,00
3,25	2,00	3,00
3,50	3,00	4,00
3,75	4,00	5,00
4,25	5,00	6,70
4,50	6,70	8,34
4,75	8,34	10,00
5,25	10,00	11,67
5,50	11,67	13,33
5,75	13,33	15,00
6,00	15,00	25,00
7,00	25,00	

Bemærk, at standardafvigelsen måles i gennemsnit på tværs af risikoprofiler og årgangspuljer. Standardafvigelsen konverteres til en risikokategori ved anvendelse af følgende skala:

Afkast-/risikoprofil

Omkostningsprocent af hensættelser =
$$\frac{\text{Årets pensionsmæssige driftsomkostninger} \times 100}{\text{Pensionsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtede ind- og udbetalinger for gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter}}$$

Omkostninger i kr. pr. medlem =
$$\frac{\text{Årets pensionsmæssige driftsomkostninger}}{\text{Gennemsnitlige antal medlemmer} + \text{gennemsnitlige antal medlemmer med gruppelevskontrakter} \times 0,1}$$

Egenkapitalforrentning efter skat =
$$\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig egenkapital}}$$

Solvensdækning =
$$\frac{\text{Solvenskapitalkrav} \times 100}{\text{Kapitalgrundlag ved udgangen af året}}$$

Supplerende nøgletal

Afkastprocent for de enkelte rentegrupper beregnes i overensstemmelse med formlen vist ovenfor.

Bonusgrad i procent =
$$\frac{\text{Rentegruppens individuelle og kollektive bonuspotentialer ved udgangen af året} \times 100}{\text{De samlede depoter for rentegruppen ved udgangen af året}}$$

Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat pr. produkttype =
$$\frac{(\text{Vægtet gennemsnitlige hensættelser} + \text{pensionsafkastskat}) \times 100}{\text{Pensionsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtet cashflow}}$$

Nøgletallet viser kundernes samlede afkast minus omkostninger og risikoforrentning.

FOTO
Christoffer Regild (s.4 Erik Bisgaard Madsen)

DESIGN
Zoulmade.com

TRYK
Bohemian ApS

ISP Pension
Tuborg Havnevej 14 • 2900 Hellerup
Tlf. 77 55 67 00 • www.isp.dk
Cvr.nr. 12 17 32 10

